საქართველოს მერვე მოწვევის პარლამენტის პირველი წლის მუშაობის შეფასება

2012 წლის 21 ოქტომბერი - 2013 წლის 21 ოქტომბერი

საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო
თბილისი, 2014

კვლევის ხელმძღვანელი: ლევან ნატროშვილი
კვლევის ავტორები: კახა ურიადმყოფელი, გიორგი ჭანტურია, ეკა როსტომაშვილი და გიგი ჩიხლაძე
კვლევაზე მუშაობდნენ: ანა პაპუაშვილი და მერი ჩაჩავა

საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო
მისამართი: რუსთაველის გამზირი 26, თბილისი 0108
ტელეფონი: (+995 32) 292 14 03
ელფოსტა: info@transparency.ge, parliament@transparency.ge
ვებგვერდი: http://transparency.ge, http://ChemiParlamenti.ge

SWEDEN

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს“ საპარლამენტო მონიტორინგის პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც მომზადდა წინამდებარე ანგარიში, ხორციელდება შვედეთის საერთაშორისო განვითარების თანამშრომლობის სააგენტოს (Sida) ფინანსური მხარდაჭერით.

სარჩევი

შესავალი 4

თავი I. ზოგადი სტატისტიკა 5

თავი II. მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებები და აქტივობები 6

თავი III. გახმაურებული შემთხვევები 9

თავი IV. პარლამენტის წევრთა აქტივობა 11

თავი V. საზოგადოებრივი აზრი პარლამენტისა და ცალკეული პარლამენტის წევრების შესახებ 14

თავი VI. ქალები პარლამენტში 22

თავი VII. პარლამენტის კომიტეტების მუშაობა 24

თავი VIII. მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების საქმიანობა 26

თავი IX. პარლამენტის წევრთა კავშირები ბიზნესთან 28

თავი X. პარლამენტის წევრთა არადეკლარირებული სამეწარმეო საქმიანობა 37

თავი XI. პრობლემები პარლამენტის მუშაობაში და მათი გადაჭრისკენ მიმართული რეკომენდაციები 41

შესავალი

2012 წლის ოქტომბრის არჩევნების შედეგად საქართველოს მერვე მოწვევის პარლამენტმა დაიწყო მუშაობა. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“ პარლამენტის პირველი წლის მუშაობის შეფასებას წარმოგიდგენთ. საანგარიშო პერიოდი მოიცავს 2012 წლის 21 ოქტომბრიდან (ახალარჩეული პარლამენტის პირველი შეკრების დღე) 2013 წლის 21 ოქტომბრამდე პერიოდს.

შეფასებები დაფუძნებულია „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს“ მიერ მოკვლეულ ინფორმაციაზე, მისი საპარლამენტო ოფისის დაკვირვებებზე და პარლამენტიდან გამოთხოვილ სტატისტიკურ მონაცემებზე. ანგარიშის **I თავი** კვლევის ზოგად სტატისტიკას ასახავს, დანარჩენი თავები კი სხვადასხვა საკითხს მოიცავს, კერძოდ: **თავი II** – მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებები და აქტივობები; **თავი III** – გახმაურებული შემთხვევები; **თავი IV –** პარლამენტის წევრთა აქტივობა; **თავი V –** საზოგადოებრივი აზრი პარლამენტისა და ცალკეული პარლამენტის წევრების შესახებ; **თავი VI –** ქალები პარლამენტში; **თავი VII –** პარლამენტის კომიტეტების მუშაობა; **თავი VIII –** მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების საქმიანობა; **თავი IX –** პარლამენტის წევრთა კავშირები ბიზნესთან; **თავი X –** პარლამენტის წევრთა არადეკლარირებული სამეწარმეო საქმიანობა; **თავი XI –** პრობლემები პარლამენტის მუშაობაში და მათი გადაჭრისკენ მიმართული რეკომენდაციები.

თავი I. ზოგადი სტატისტიკა

საქართველოს პარლამენტის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, საანგარიშო პერიოდში პარლამენტში 65 პლენარული, 661 კომიტეტის და 109 ბიუროს სხდომა გაიმართა.

პარლამენტმა 620 კანონპროექტზე იმსჯელა; მიღებულ იქნა 375 კანონი, მათ შორის, 2 კონსტიტუციური კანონი, 36 ორგანული კანონი, 325 კანონი და 12 პარლამენტის რეგლამენტი; ინიციატორებმა გაიწვიეს 30 საკანონმდებლო ინიციატივა (ჯამში 80 კანონპროექტი). 54 საკანონმდებლო ინიციატივა (ჯამში 165 კანონპროექტი) შეჩერდა ან კვლავ განიხილებოდა.

საანგარიშო პერიოდში პრეზიდენტმა 20-ჯერ გამოიყენა ვეტოს უფლება და პარლამენტს შენიშვნებით დაუბრუნა კანონპროექტები. პარლამენტმა პრეზიდენტის შენიშვნები არც ერთხელ არ გაითვალისწინა.

საპარლამენტო უმცირესობამ პარლამენტის მუშაობას ბოიკოტი სამჯერ გამოუცხადა. პირველი პროტესტი 2012 წლის ნოემბერში პარლამენტის მიერ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრობის კანდიდატად წარდგენილი ლევან ბეჟაშვილის კანდიდატურის ჩაგდებით, ბაჩანა ახალაიასა და სამხედრო მაღალჩინოსნების დაკავებით და საზოგადოებრივ მაუწყებელში ფინანსური შემოწმების დაწყებით იყო განპირობებული. მეორედ ბოიკოტი 2013 წლის მაისში გამოცხადდა და ივანე მერაბიშვილისა და ზურაბ ჭიაბერაშვილის დაკავებას უკავშირდებოდა. მესამე პროტესტი 2013 წლის ივნისში თბილისის მერიის თანამშრომლების დაკავებამ განაპირობა.

საზოგადოების განსაკუთრებული ყურადღება მიიქცია ისეთმა კანონპროექტებმა, როგორებიც იყო საქართველოს კანონების პროექტები „ამნისტიის შესახებ“, „პოლიციის შესახებ“, „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ, საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტი „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“, აგრეთვე იპოთეკარების პრობლემებთან დაკავშირებულმა საკითხებმა და სხვა.

ერთი წლის განმავლობაში პარლამენტში შესული 620 კანონპროექტიდან ყველაზე მეტი პარლამენტის წევრთა მიერ იქნა ინიცირებული, ხოლო მთავრობა ამ მხრივ მეორე ადგილზეა (დიაგრამა 1).

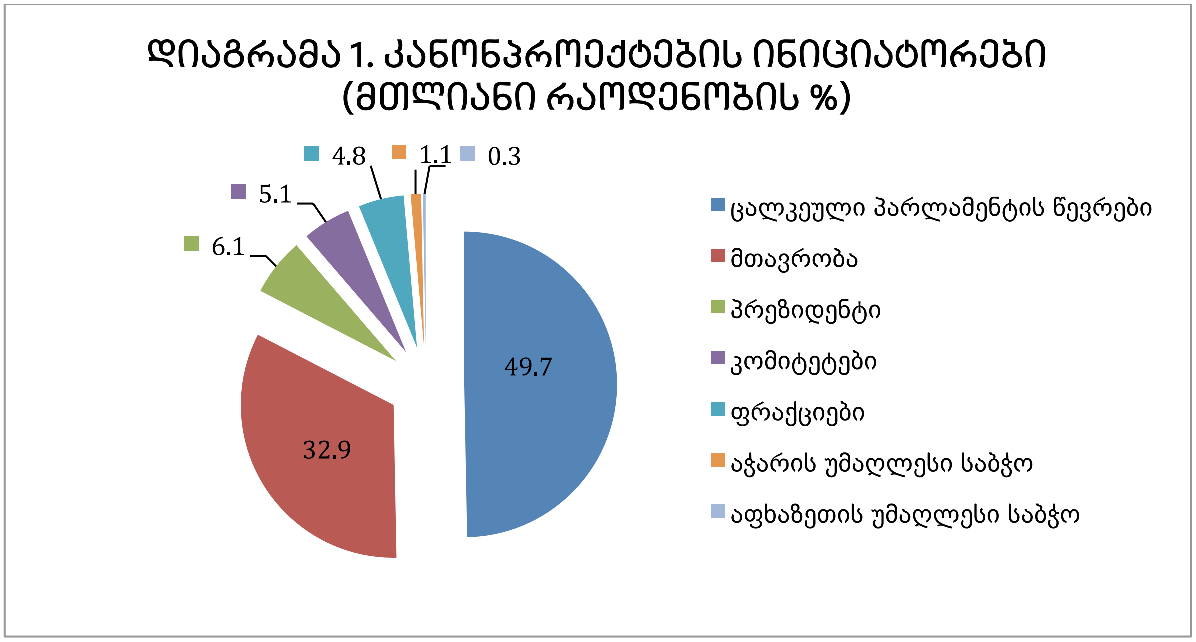

თავი II. მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებები და აქტივობები

მერვე მოწვევის პარლამენტმა თავისი საქმიანობის პირველ წელს არაერთი მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილება განიხილა და მიიღო. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“ აქტიურად იყო ჩართული საკანონმდებლო პროცესში და პარლამენტს მუდმივად სთავაზობდა საკუთარ მოსაზრებებსა და შენიშვნებს. აღსანიშნავია, რომ იმ კანონპროექტების განხილვას, რომლებზედაც აზრთა სხვადასხვაობა იყო, როგორც წესი, დიდი დრო ეთმობოდა.

ქვემოთ მიმოვიხილავთ 2012 წლის 21 ოქტომბრიდან 2013 წლის 21 ოქტომბრის ჩათვლით მიღებულ კანონებს, რომლებიც, ჩვენი აზრით, ამ პერიოდში ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო; აგრეთვე შევეხებით ინტერფრაქციულ ჯგუფსა და დროებით საგამოძიებო კომისიებთან დაკავშირებულ საკითხებს.

საქართველოს ორგანული კანონი საქართველოს ორგანულ კანონში „საქართველოს შრომის კოდექსი“ ცვლილების შეტანის შესახებ

2013 წლის 12 ივნისს, თითქმის ცხრათვიანი განხილვის შემდეგ პარლამენტმა მესამე მოსმენით მიიღო საქართველოს ორგანული კანონის პროექტი „საქართველოს ორგანულ კანონში „საქართველოს შრომის კოდექსი“ ცვლილების შეტანის შესახებ“. ეს ყველაზე მასშტაბური ცვლილებები იყო, რომლებიც საქართველოს შრომის კოდექსში მისი მიღების დღიდან შესულა. ამ კანონის შედეგად კარდინალურად შეიცვალა შრომითი ურთიერთობების მარეგულირებელი სამართლებრივი გარემო – იგი უფრო დაბალანსებული გახდა და დამსაქმებელს თავისი შრომითი უფლებების დასაცავად მეტი სამართლებრივი ბერკეტი გაუჩნდა.

საქართველოს კანონი „მაუწყებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე

2013 წლის 31 მაისს პარლამენტმა მიიღო საქართველოს კანონის პროექტი „მაუწყებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“, რომლითაც შეიცვალა მაუწყებლის სამეთვალყურეო საბჭოს ფორმირებისა და პასუხისმგებლობის წესები; შეიქმნა საზოგადოებრივი მაუწყებლის აჭარის ტელევიზია; განისაზღვრა მაუწყებლის სავალდებულო ტრანზიტი და მაუწყებლობის ფინანსური გამჭვირვალობა. საქართველოს პრეზიდენტის ვეტოს მიუხედავად, პარლამენტმა 94 ხმით 2013 წლის 12 ივლისს საბოლოოდ მოახერხა აღნიშნული ცვლილებების მიღება.

საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე

2013 წლის 1 მაისს, პრეზიდენტის ვეტოს დაძლევის შედეგად პარლამენტმა საბოლოოდ მიიღო საქართველოს ორგანული კანონის პროექტი „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“. ეს საკანონმდებლო ინიციატივა იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეფორმირებას ეხებოდა. 2-მა მოქმედმა წევრმა, მათ შორის, უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე კოტე კუბლაშვილმა, შეინარჩუნა ადგილი 15-წევრიან საბჭოში – ორგანოში, რომელიც სასამართლო სისტემას კურირებს და რომელსაც მოსამართლეების დანიშვნისა და გათავისუფლების, აგრეთვე მათი დისციპლინური დევნის უფლებამოსილება აქვს. აღნიშნული ცვლილებების მიხედვით, პრეზიდენტის მიერ დანიშნული პირები და პარლამენტის წევრები საბჭოში აღარ იქნებიან წარმოდგენილი.

საქართველოს კონსტიტუციური კანონი „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“

2013 წლის 25 მარტს პარლამენტმა მესამე მოსმენით მიიღო საქართველოს კონსტიტუციური კანონის პროექტი „საქართველოს კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის შესახებ“, რომელიც პრეზიდენტს ართმევს უფლებას, პარლამენტის თანხმობის გარეშე შეცვალოს მთავრობა.

შემოთავაზებული ცვლილებები თითქმის სამ თვეზე მეტ ხანს „ქართული ოცნებისა“ და „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ ფრაქციებს შორის პოლიტიკური დაპირისპირების მთავარი საგანი იყო. „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ წარმომადგენელი პარლამენტის წევრები მხოლოდ მას შემდეგ დათანხმდნენ, მხარი დაეჭირათ ცვლილებებისთვის, რაც „ქართული ოცნება“ სარეიტინგო კენჭისყრის გამართვას დაეთანხმა. საბოლოოდ საკონსტიტუციო ცვლილებები ერთხმად იქნა მიღებული, რაც ამ მოწვევის პარლამენტში პირველი შემთხვევა იყო.

საკონსტიტუციო ცვლილებების ერთხმად მიღების პრეცედენტი პარლამენტმა 2013 წლის 4 ოქტომბერს გაიმეორა, როდესაც სამი მოსმენით მიიღო მორიგი კონსტიტუციური კანონის პროექტი. ყველაზე მთავარი ცვლილების თანახმად, პარლამენტს დარჩება ბერკეტი, რომ მთავრობის შემადგენლობის 1/3-ით განახლების შემთხვევაში ხელახლა გამოუცხადოს მას ნდობა. ამასთანავე, გაუქმდა კონსტიტუციის დებულება, რომელიც პრემიერ-მინისტრს ანიჭებდა უფლებამოსილებას, ნებისმიერ კანონპროექტთან დაკავშირებით პარლამენტის წინაშე მთავრობის ნდობის საკითხი დაესვა.

საქართველოს კანონი „სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ (უცხოელებისთვის მიწის რეგისტრაციის აკრძალვა)

2013 წლის 28 ივნისს პარლამენტმა მიიღო საქართველოს კანონის პროექტი „სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“, რომლის თანახმად, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწას ვერ შეიძენენ და ვერც მემკვიდრეობით მიიღებენ უცხოელი, საზღვარგარეთ რეგისტრირებული იურიდიული პირი და უცხოელის მიერ საქართველოში რეგისტრირებული იურიდიული პირი. ეს უფლება ამ პირებს 2014 წლის 31 დეკემბრამდე ჩამოერთვათ. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“ აღიარებს მიწის რესურსების მართვასთან დაკავშირებული საკითხების მოგვარების აუცილებლობას, თუმცა მიაჩნია, რომ ახალშემოღებული შეზღუდვები არღვევს საკუთრების კონსტიტუციურ უფლებებს და მათ ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების სერიოზულად შეფერხებაც შეუძლიათ. 2013 წლის 17 სექტემბერს საკონსტიტუციო სასამართლომ მიიღო ჩვენი ორგანიზაციის სარჩელი, რომლითაც იგი აღნიშნული ცვლილებების გაუქმებას ითხოვს.

საქართველოს კანონი „საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ“ (მოწმეთა დაკითხვის წესის ამოქმედების გადავადება)

2013 წლის 24 ივლისს პარლამენტმა მხარი დაუჭირა მთავრობის საკანონმდებლო ინიციატივას და 2014 წლის 1 დეკემბრამდე გადაავადა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში გამოძიების ეტაპზე მოწმის დაკითხვის ახალი წესის ამოქმედება.

ამ წესის მიზანი იყო პროცესის მხარეებს შორის მეტი თანასწორობის უზრუნველყოფა. კერძოდ, გამოძიების ეტაპზე მხოლოდ ბრალდების მხარეს აღარ ექნებოდა სავალდებულო წესით მოწმისაგან ჩვენების მიღების საშუალება. აღნიშნული წესის მიხედვით, მოწმეს ბრალდებისა და დაცვის მხარეები თანაბარ პირობებში, სავალდებულო წესით მხოლოდ სასამართლო პროცესზე დაკითხავდნენ. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“ და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, რომლებიც მართლმსაჯულების რეფორმაზე მუშაობენ, პარლამენტის მიერ მოწმის დაკითხვის ახალი წესის ამოქმედების გადავადებას უარყოფითად აფასებენ.

ინტერფრაქციული ჯგუფი

2013 წლის მარტში პარლამენტში შეიქმნა ინტერფრაქციული ჯგუფი, რომლის ძირითადი ამოცანა საარჩევნო კანონმდებლობის რეფორმირება იყო. ჯგუფის მუშაობაში სათათბირო ხმის უფლებით მონაწილეობა ყველა კვალიფიციური საარჩევნო სუბიექტის თითო წარმომადგენელს შეეძლო. ჯგუფის საქმიანობაში აქტიურად იყვნენ ჩართული სადამკვირვებლო მისიებიც.

გეგმის მიხედვით, 2013 წლის 31 მაისამდე უნდა დასრულებულიყო 6 საკითხზე პოზიციების შეჯერება და მათი პარლამენტში ინიცირება, თუმცა სამუშაო პროცესი იმდენად გაიწელა, რომ ჯგუფმა სექტემბრამდე მხოლოდ 2-3 საკითხის დამუშავება და პარლამენტში ინიცირება შეძლო, რაც სერიოზულ ხარვეზად უნდა იქნეს მიჩნეული. მიუხედავად იმისა, რომ თავდაპირველად ინტერფრაქციული ჯგუფი „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს“ და სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციების ბევრი რეკომენდაციის გაზიარებას აპირებდა, ბოლოს მან ზოგიერთი მნიშვნელოვანი ცვლილების მიღებაზე უარი თქვა. საბოლოო ჯამში, მხოლოდ პარტიების დაფინანსების საკითხი იქნა შესაბამისად რეფორმირებული. საარჩევნო კანონმდებლობაში გარკვეული ცვლილებები შევიდა ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენების შეზღუდვის კუთხით, თუმცა ეს ცვლილებები ძირითადად „კოსმეტიკური“ იყო და ამ საკითხის არსებითი რეფორმირება არ მომხდარა.

დროებითი საგამოძიებო კომისიები

პარლამენტმა ერთი წლის განმავლობაში მხოლოდ ერთხელ გამოიყენა პარლამენტის რეგლამენტით მინიჭებული უფლებამოსილება დროებით საგამოძიებო კომისიასთან დაკავშირებით. პარლამენტში შესული საჩივრების შედეგად, დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტის გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიქმნა საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის საქმიანობის შემსწავლელი პარლამენტის დროებითი საგამოძიებო კომისია. ამ კომისიის გამოსაკვლევი საკითხი იყო კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის წევრთა მიერ ჩადენილი შესაძლო დარღვევები, მათ შორის, თანამდებობის ბოროტად გამოყენების, დოკუმენტების გაყალბების, სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობის, ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევები.

თავი III. გახმაურებული შემთხვევები

წინა წლებისგან განსხვავებით, როდესაც საკანონმდებლო ორგანოში იშვიათად იმართებოდა დებატები საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე, მერვე მოწვევის პარლამენტში მუდმივად მიმდინარეობს არსებითი დისკუსიები სხვადასხვა თემაზე. ამიტომ 2012 წლის არჩევნების შემდეგ პარლამენტისადმი ინტერესი უფრო დიდია. თავისი საქმიანობის პირველი წლის განმავლობაში მერვე მოწვევის პარლამენტი არაერთხელ მოექცა საზოგადოების ყურადღების ცენტრში.

ფართომასშტაბიანი ამნისტია

ახალარჩეული პარლამენტის ერთ-ერთი ყველაზე გახმაურებული ნაბიჯი იყო 2012 წლის 28 დეკემბერს „ამნისტიის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის მიღება, რომელიც თითქმის ორი თვის განმავლობაში იხილებოდა. განხილვის პროცესში პროექტი ბევრჯერ შეიცვალა და, საბოლოო ჯამში, 17 ათასამდე პატიმარს შეეხო – მათი ნაწილი სრულად გათავისუფლდა პასუხისმგებლობისგან, ზოგიერთს კი სასჯელი შეუმცირდა.

აღნიშნული კანონი 200-მდე პირის პოლიტპატიმრის სტატუსით სასჯელისგან გათავისუფლებას და 25 პირისათვის პოლიტიკური დევნილის სტატუსის მინიჭებას ითვალისწინებდა. ეს გარემოება გახდა კანონისთვის პრეზიდენტის მიერ ვეტოს დადების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი. საბოლოოდ პარლამენტმა 91 ხმით 24-ის წინააღმდეგ მოახერხა ვეტოს დაძლევა.

ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის რეაქცია 2013 წლის 17 მაისის შემდეგ განვითარებულ მოვლენებზე და კამპანია „მე მოვაწერე ხელი პეტიციას“

2013 წლის 17 მაისს, ჰომოფობიასა და ტრანსფობიასთან ბრძოლის საერთაშორისო დღეს, თბილისის ცენტრში განვითარებულ მოვლენებზე რეაგირების მოთხოვნით 12 ათასმა მოქალაქემ პეტიციით მიმართა პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტს. კომიტეტმა 17 ივნისს გამართულ სხდომაზე განიხილა პეტიცია, რაზედაც თავად პეტიციის ავტორები, დამკვირვებელი ორგანიზაციები და დაზარალებული პირები არ იყვნენ ინფორმირებული. თუმცა სხდომას ესწრებოდნენ კონტრდემონსტრანტები, რომლებმაც განაცხადეს, რომ პეტიციის ხელმოწერები შესაძლოა გაყალბებული ყოფილიყო, რადგან იქ მათი სახელებიც ფიქსირდებოდა. ამის გამო კომიტეტის თავმჯდომარე ეკა ბესელიამ ხელმოწერების ნამდვილობაში ეჭვი შეიტანა და კომიტეტს მათი გადამოწმება სთხოვა. ეკა ბესელიას ეს დამოკიდებულება პეტიციის ხელმომწერებმა ფართომასშტაბიანი ონლაინკამპანიით „მე მოვაწერე ხელი პეტიციას“ გააპროტესტეს – ხელმომწერები სოციალურ ქსელში თავიანთ ფოტოებს პეტიციაში საკუთარი ნომრების მითითებით აქვეყნებდნენ. კომიტეტი რამდენიმე დღეში დათანხმდა კომიტეტის დასკვნის თავდაპირველ პროექტში ცვლილებების შეტანაზე და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებთან რამდენიმე ნაყოფიერი სამუშაო შეხვედრა გამართა.

ჯარიმები სექსუალური ხასიათის პროდუქციის ბავშვებისთვის განკუთვნილ დაწესებულებებთან ახლოს გაყიდვაზე

ერთ-ერთი ყველაზე დასამახსოვრებელი და გახმაურებული კანონპროექტი, რომელიც მერვე მოწვევის პარლამენტმა განიხილა, სექსუალური ხასიათის პროდუქციის ბავშვებისთვის განკუთვნილ დაწესებულებებში ან მათ სიახლოვეს რეალიზაციის შეზღუდვას შეეხებოდა. საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში 2012 წლის ნოემბრის ბოლოს ინიცირებულმა ამ ცვლილებამ განსაკუთრებით სახალისო გახადა საკომიტეტო განხილვები. „ბუსუსიანი პრეზერვატივების ამკრძალავი“ კანონპროექტის სახელით ფართოდ ცნობილი ინიციატივა ეკუთვნოდა პარლამენტის ევროპასთან ინტეგრაციის კომიტეტს, რომლის წარმომადგენელმაც

ჩვენთან საუბრისას განმარტა, რომ საქართველოს საერთაშორისო კანონმდებლობა ავალდებულებს „ბავშვების მავნე ზემოქმედებისგან დაცვას“[1], რაც სექსუალური დანიშნულების მქონე ნივთებისა და საშუალებების სკოლების სიახლოვეს გაყიდვის შეზღუდვასაც გულისხმობს.

ამ კანონპროექტის განხილვა და გაშუქება საკანონმდებლო ორგანოს ცუდი კომუნიკაციის მაგალითია.

იპოთეკის აღსრულება

2013 წლის 11 ივლისს 49 პარლამენტის წევრმა წარმოადგინა საქართველოს კანონების პროექტები „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ და „საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ“. კანონპროექტები კრედიტორების სასარგებლოდ იპოთეკით დატვირთული ქონების რეალიზაციაზე 2014 წლის 1 თებერვლამდე მორატორიუმის გამოცხადებას ითვალისწინებდა. პარლამენტმა პროექტების პირველი მოსმენით მიღება მოახერხა, თუმცა მთავრობამ და სამოქალაქო სექტორმა საკანონმდებლო ინიციატივის მიმართ მკვეთრად უარყოფითი პოზიციები გამოხატეს და, საბოლოო ჯამში, პარლამენტმა თავი შეიკავა მათი მიღებისგან. ეს იყო ერთ-ერთი პირველი პრეცედენტი, როდესაც საპარლამენტო უმრავლესობასა და მთავრობას სრულიად განსხვავებული მოსაზრებები ჰქონდათ. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სწორედ იპოთეკარების თემა იყო პარლამენტის შენობასთან გამოხატული ყველაზე ხანგრძლივი პროტესტის საბაბი. იქ მოქალაქეები სისტემატურად იკრიბებოდნენ, შიმშილობდნენ და ხელისუფლებისგან მათი პრობლემის მოგვარებას მოითხოვდნენ.

პრეზიდენტის ვეტოები

პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა საანგარიშო პერიოდში 20-ჯერ გამოიყენა ვეტოს უფლება და პარლამენტს შენიშვნებით დაუბრუნა კანონპროექტები. პარლამენტმა პრეზიდენტის შენიშვნები არცერთხელ არ გაითვალისწინა. პირველად პრეზიდენტმა მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილება გამოიყენა „ამნისტიის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის მიმართ, რომელიც ფართომასშტაბიანი ამნისტიის გამოცხადებას ითვალისწინებდა. პარლამენტის მიერ ვეტოს დაძლევა საეჭვო იყო, რადგან „ქართული ოცნების“ წარმომადგენელ პარლამენტის წევრებს ხმათა საჭირო რაოდენობა არ ჰქონდათ. თუმცა ვეტოს დაძლევა ამ და სხვა შემთხვევებშიც იმ პარლამენტის წევრთა დახმარებით მოხერხდა, რომლებმაც არჩევნების შემდეგ დატოვეს „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ ფრაქციები.

კანონპროექტებზე ვეტოს დადებისას პრეზიდენტის პოზიცია ყოველთვის ემთხვეოდა საპარლამენტო უმცირესობისას. ზოგჯერ პრეზიდენტს ვეტოს უფლების გამოყენებისკენ საზოგადოების წარმომადგენლებიც მოუწოდებდნენ, მაგალითად, „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტისა და ადვოკატთა უფლებებთან დაკავშირებით საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში შესატანი ცვლილებების შემთხვევებში. ამ უკანასკნელ კანონპროექტზე პრეზიდენტის მიერ შენიშვნების წარმოდგენისას ჩამოყალიბებული პოზიცია თავად საპარლამენტო უმრავლესობასაც არ ჰქონდა. პრეზიდენტმა ბოლო ვეტო დაადო საქართველოს ორგანული კანონის პროექტს „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“, რომელშიც პრობლემური საკითხი მოსამართლეთა სამი წლით გამოსაცდელი ვადით დანიშვნა იყო.

---

[1] პარლამენტის ევროპასთან ინტეგრაციის კომიტეტის წამყვანი სპეციალისტის, თამთა ჭუმბურიძის, ინტერვიუ. 30 ნოემბერი, 2012. საპარლამენტო ამბების პოდკასტი, „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“. http://transparency.ge/podcast/saparlamento-ambebis-podkasti-30-noemberi

თავი IV. პარლამენტის წევრთა აქტივობა

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველომ" პარლამენტის წევრთა აქტივობა ორი ძირითადი კრიტერიუმით შეაფასა:

- რა სიხშირით გამოდიოდნენ ისინი სიტყვით პლენარულ სხდომებზე – აკეთებდნენ განცხადებებს, სვამდნენ შეკითხვებს, გამოთქვამდნენ მოსაზრებებს კანონპროექტებთან თუ სხვა განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით;
- რამდენად იყენებდნენ პარლამენტის წევრები მათთვის მინიჭებულ საკანონმდებლო ინიციატივის წარდგენის უფლებას.

კვლევამ აჩვენა, რომ პარლამენტის მუშაობის ერთწლიან პერიოდში პლენარულ სხდომაზე სიტყვით გამოსვლის უფლება 121-მა პარლამენტის წევრმა გამოიყენა, საკანონმდებლო ინიციატივის წარდგენის უფლება კი – მხოლოდ 54-მა[2].

პლენარულ სხდომებზე სიტყვით გამოსვლების რაოდენობისა და ინიცირებული კანონპროექტების რაოდენობის მხრივ, პარლამენტის წევრთა რეიტინგი, შესაბამისად, დიაგრამა 2-სა და დიაგრამა 3-ზეა მოცემული.

იმ 51 პარლამენტის წევრს შორის, რომლებიც ერთი წლის განმავლობაში პლენარულ სხდომებზე 30-ზე მეტჯერ გამოვიდნენ სიტყვით, 28 საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელია, 21 – საპარლამენტო უმცირესობის, ხოლო 2 არცერთს არ ეკუთვნის.

რაც შეეხება საკანონმდებლო ინიციატივების წარდგენას, ამ კუთხით აშკარა უპირატესობა საპარლამენტო უმრავლესობას აქვს. კერძოდ, იმ 54 პარლამენტის წევრს შორის, რომლებსაც თუნდაც ერთი კანონპროექტი ჰქონდათ ინიცირებული, 46 საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელია, 6 – საპარლამენტო უმცირესობის, ხოლო 2 არცერთს არ ეკუთვნის.

გარდა ამისა, აღმოჩნდა 28 პარლამენტის წევრი, რომლებსაც ერთი წლის განმავლობაში არც საკანონმდებლო ინიციატივის წარდგენის უფლებით და არც პლენარულ სხდომაზე რაიმე ფორმით სიტყვით გამოსვლის უფლებით არ უსარგებლიათ. მათგან 13 საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელია (ბერძენიშვილი ლევან, გელაშვილი ვალერი, დარზიევი მახირ, ენუქიძე გოჩა, ზვიადაური ზურაბ, მამედოვი ალი, ყაჭეიშვილი თამაზ, შავლოხაშვილი რევაზ, შიოშვილი თამაზ, ჩხაიძე თეიმურაზ, ხალვაში როსტომ, ხუბულური თენგიზ, ჯაფარიძე ვიქტორ), 8 – საპარლამენტო უმცირესობის (ახალაია როლანდ, კედელაშვილი ზაზა, ნაყოფია კობა, ნიკოლაიშვილი რამაზ, სულეიმანოვი აზერ, ქარდავა ლევან, ყიფშიძე ნიკოლოზ, ჯანაშია ნაული), ხოლო 7 არცერთს არ ეკუთვნის (ბოლქვაძე ანზორ, ვერულაშვილი მარიკა, ლიპარტელიანი გოგი, მკოიანი ენზელ, ფეიქრიშვილი გიორგი, ხაბულიანი სერგო, შერვაშიძე იაშა).

[2] პარლამენტის წევრთა მიერ ინიცირებული კანონპროექტების სტატისტიკაში გათვალისწინებული არ არის ის კანონპროექტები, რომელთა ინიციატორების რაოდენობა რამდენიმე ათეულია (მაგალითად, კონსტიტუციური კანონების პროექტები). მსგავს შემთხვევებში, როგორც წესი, პარლამენტის წევრთა აბსოლუტური უმრავლესობის ჩართულობა ინიცირებულ კანონპროექტთან დაკავშირებით მხოლოდ მასზე ხელის მოწერით შემოიფარგლება.

დიაგრამა 2. პარლამენტის წევრთა პლენარულ სესიაზე სიტყვით გამოსვლათა რაოდენობა
(30 და მეტი)

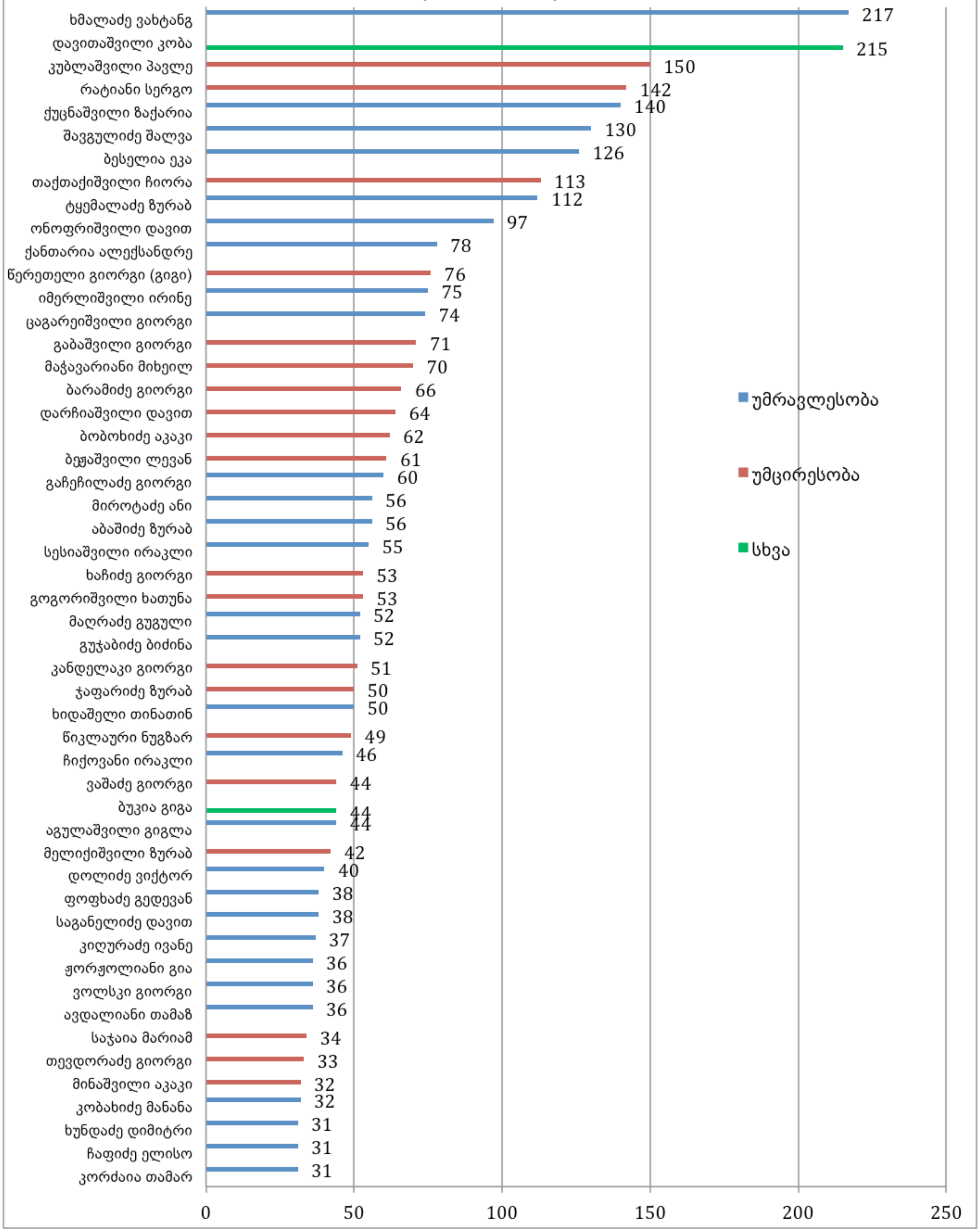

დიაგრამა 3. პარლამენტის წევრთა მიერ ინიცირებული კანონპროექტების რაოდენობა

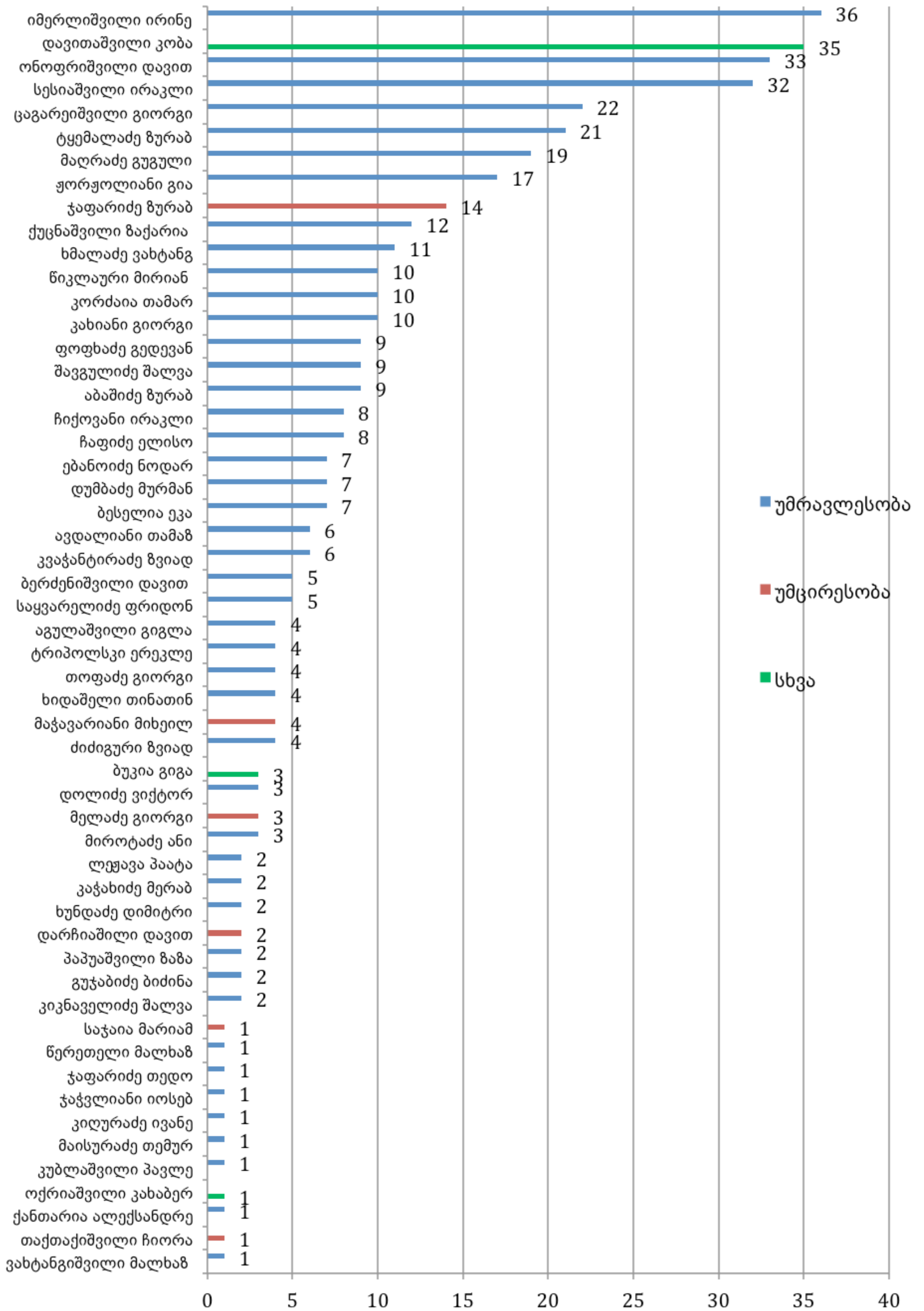

თავი V. საზოგადოებრივი აზრი პარლამენტისა და ცალკეული პარლამენტის წევრების შესახებ

პარლამენტი საქართველოში ხელისუფლების ყველაზე მნიშვნელოვანი წარმომადგენლობითი ორგანოა. ამდენად, კიდევ უფრო საინტერესოა, რამდენად წარმოადგენს ეს ინსტიტუტი ხალხს, რომელმაც ის აირჩია, სწორედ ამომრჩევლების შეფასებით.

2013 წლის 3 ოქტომბრიდან 26 ოქტომბრის ჩათვლით, „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს“ დაკვეთით, „კავკასიის კვლევითი რესურსების ცენტრებმა (CRRC)“ ქვეყნის მასშტაბით საზოგადოებრივი აზრის კვლევა ჩაატარა. გამოკითხვა ასახავს საქართველოში მცხოვრები, ქართულ ენაზე მოსაუბრე მოქალაქეების დამოკიდებულებებს საჯარო პოლიტიკის სხვადასხვა საკითხთან, მათ შორის, პარლამენტის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით.

როგორც კვლევამ გვიჩვენა, მოსახლეობა მეტ-ნაკლებად არის დაინტერესებული საკანონმდებლო ორგანოს საქმიანობით: რესპონდენტთა ნახევარი ამბობს, რომ თვალს ადევნებს ინფორმაციას პარლამენტის მუშაობის შესახებ (დიაგრამა 4).

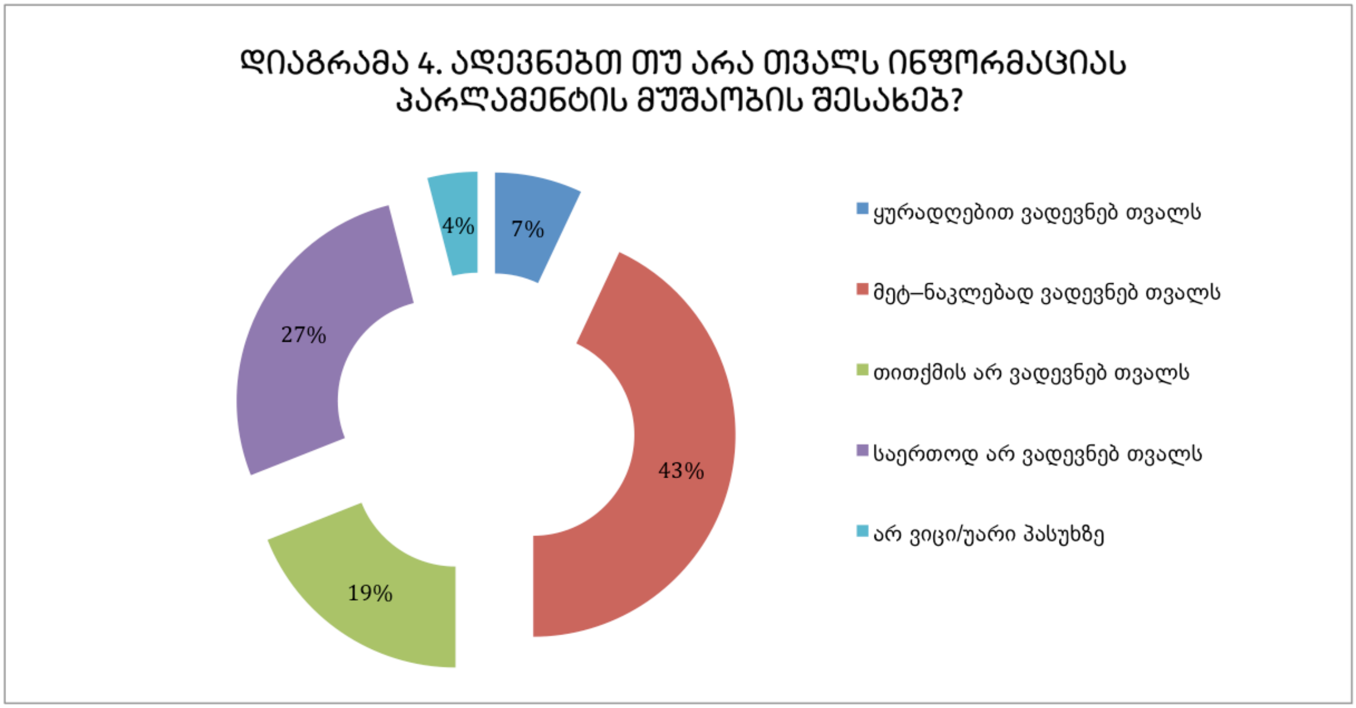

მიუხედავად ამისა, პარლამენტის წევრთა ზუსტი რაოდენობის დასახელება გამოკითხულთა მხოლოდ 28%-მა შეძლო (დიაგრამა 5). აღსანიშნავია, რომ მათი 46%-ის აზრით, 150 პარლამენტის წევრი საქართველოს მსგავსი ქვეყნისთვის ზედმეტია, ხოლო 49%-ს მიაჩნია, რომ პარლამენტის წევრთა ეს რაოდენობა საკმარისია (დიაგრამა 6).

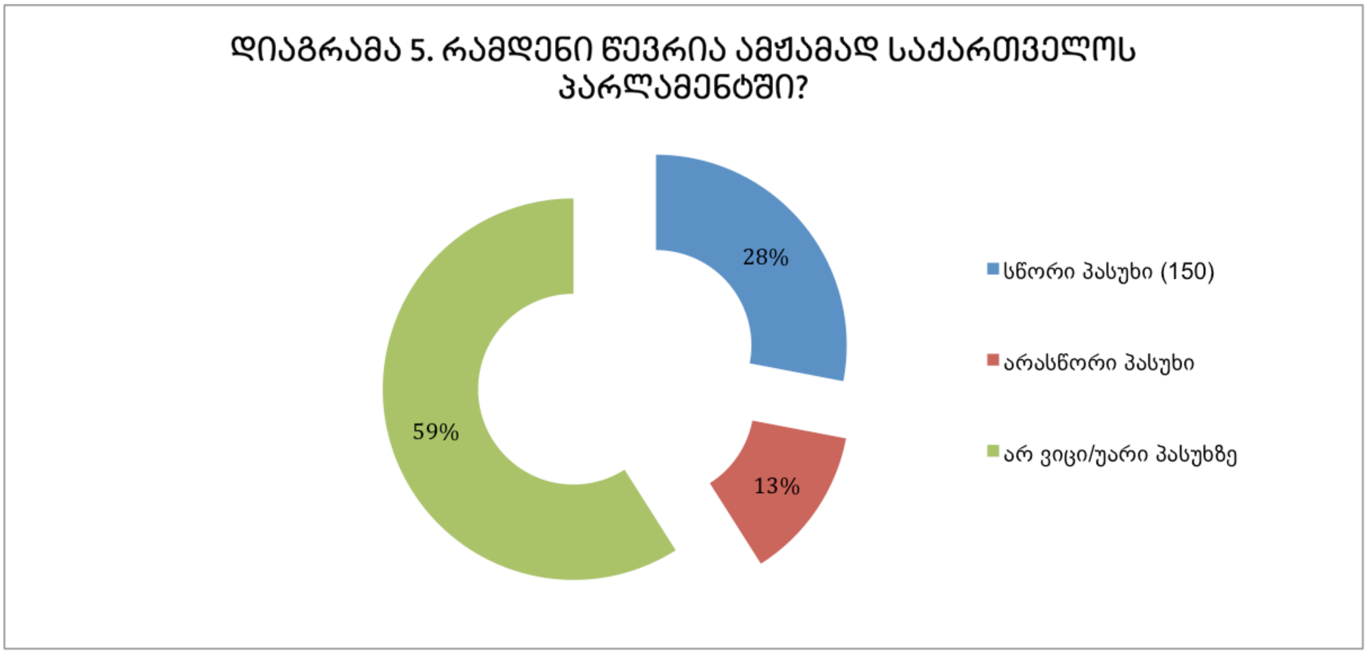

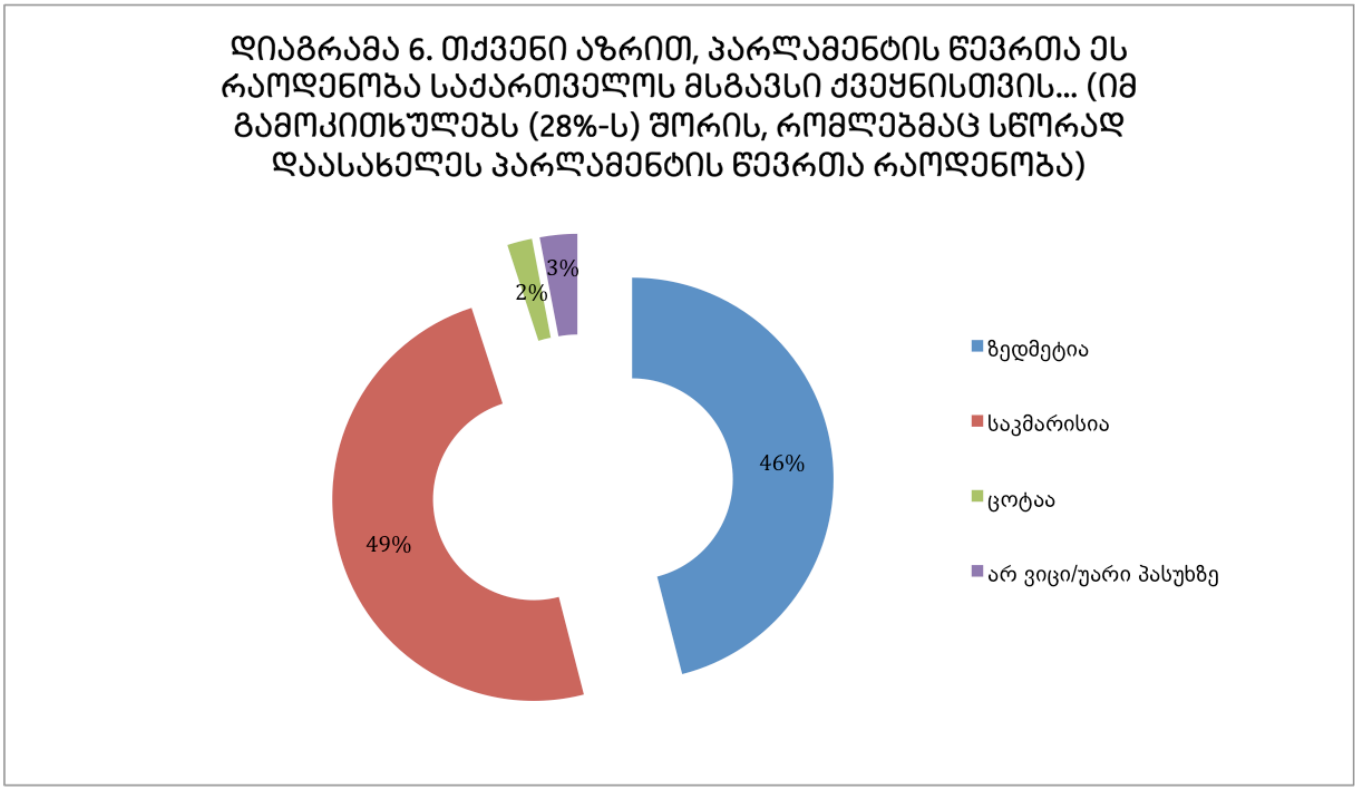

ცალკეულ პარლამენტის წევრთაგან მაღალია პარლამენტის თავმჯდომარის ცნობადობა: დავით უსუფაშვილის დასახელება გამოკითხულთა 83%-მა შეძლო (დიაგრამა 7). მსგავსი პოპულარობით, სამწუხაროდ, ვერ სარგებლობენ მაჟორიტარი პარლამენტის წევრები: რესპონდენტთა მხოლოდ 41%-მა იცის, თუ ვინ წარმოადგენს მათ რაიონს/ოლქს საკანონმდებლო ორგანოში (დიაგრამა 8).

დიაგრამა 7. ვინ არის ამჟამად საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე?

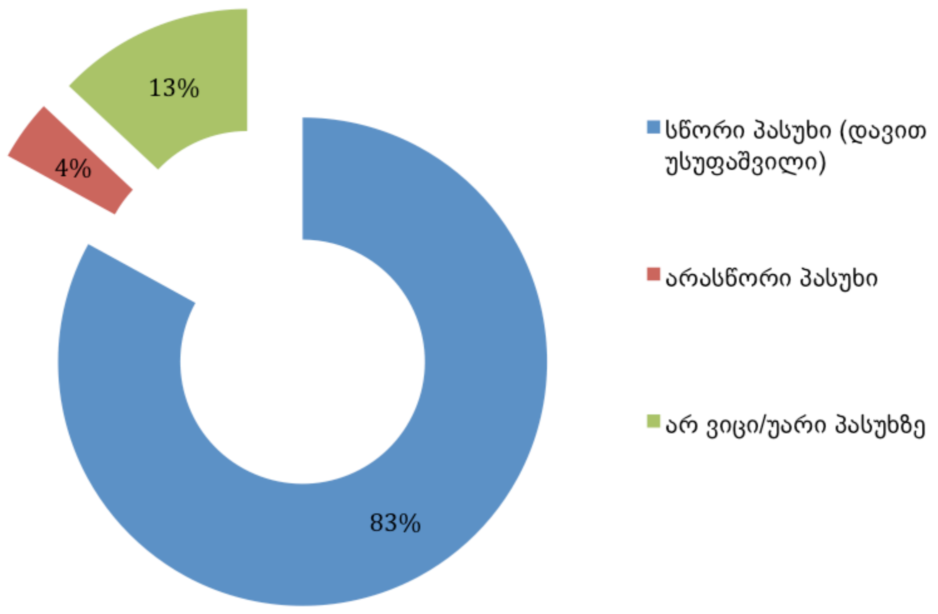

დიაგრამა 8. ვინ არის ამჟამად პარლამენტის მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი თქვენი რაიონიდან/ოლქიდან სადაც ხმას აძლევთ?

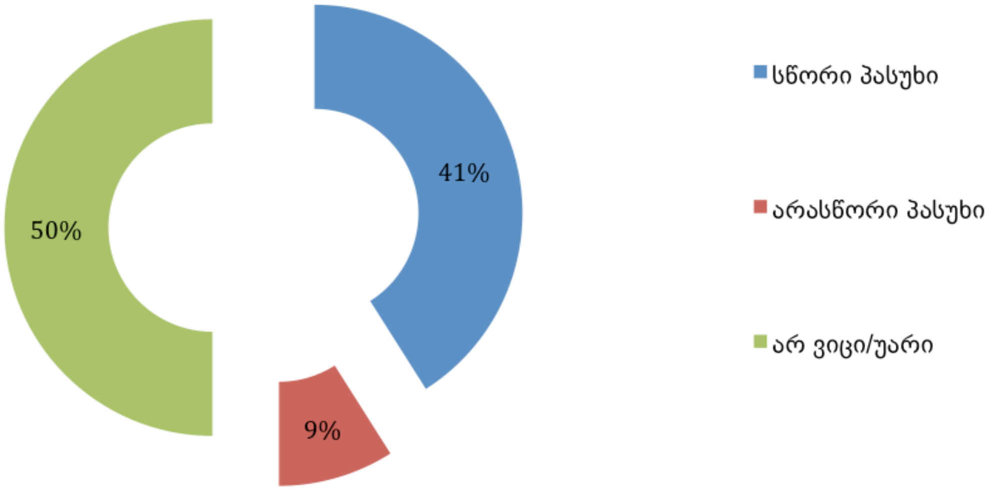

საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო

გამოკითხვის მონაწილეებს ვთხოვეთ, ეთქვათ, თუ ვინ არის, მათი აზრით, ყველაზე აქტიური პარლამენტის წევრი. 14%-ს მიაჩნია, რომ არცერთი არ არის საკმარისად აქტიური, ხოლო 53%-მა არ ან ვერ დაასახელა ასეთი პარლამენტის წევრი. ის პარლამენტის წევრები, რომლებმაც ამ კუთხით რესპონდენტთა ხმების 1% ან მეტი მიიღეს, აღნიშნულია დიაგრამა 9-ზე.

დიაგრამა 9. თქვენი აზრით, ვინ არის ამჟამად საქართველოს პარლამენტის ყველაზე აქტიური წევრი?

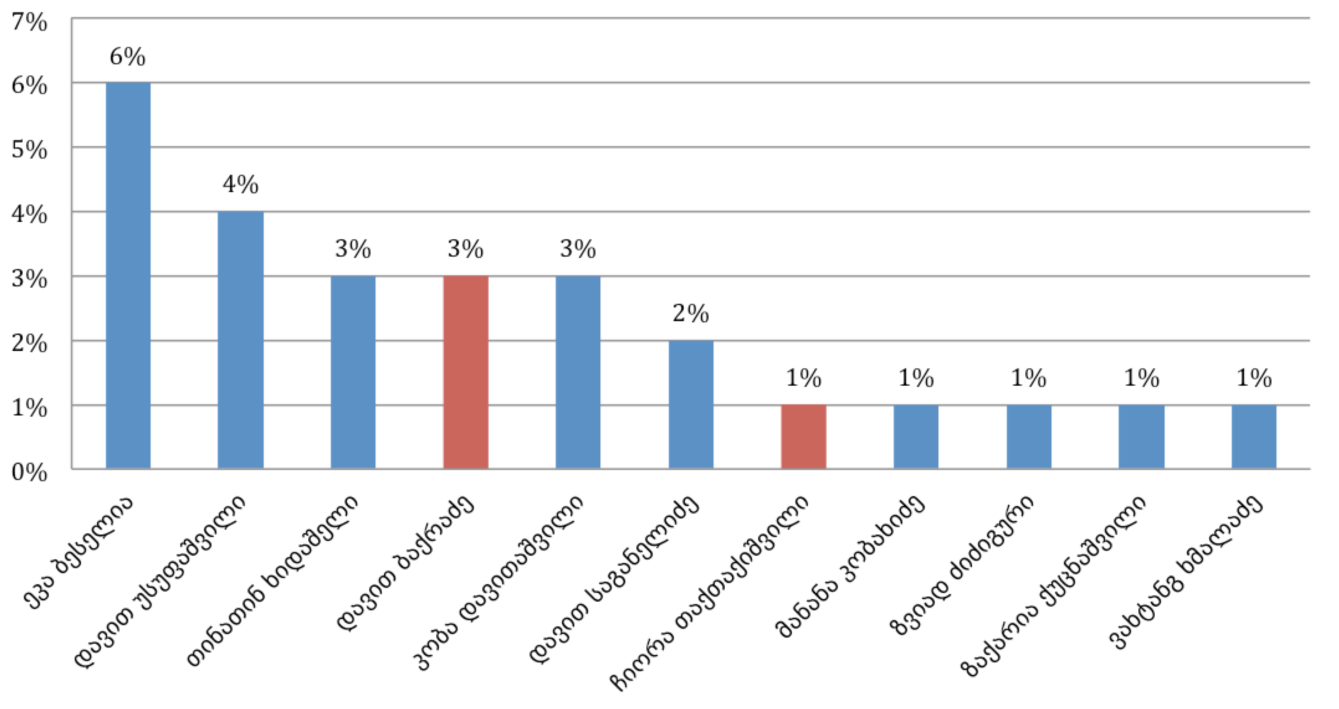

ამ ჩამონათვალში 9 საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელია, ხოლო 2 – საპარლამენტო უმცირესობის. ყველაზე აქტიურ პარლამენტის წევრად გამოკითხულთა 1%-მა არასწორად დაასახელა იმ დროისათვის პრეზიდენტობის კანდიდატი გიორგი მარგველაშვილი.

შეკითხვაზე, თუ რომელ პარლამენტის წევრს ენდობიან ყველაზე მეტად, გამოკითხულთა 25%-მა განაცხადა, რომ არცერთს არ ენდობა, ხოლო 51%-მა არ ან ვერ დაასახელა ასეთი პარლამენტის წევრი. ის პარლამენტის წევრები, რომლებმაც ამ კუთხით რესპონდენტთა ხმების 1% ან მეტი მიიღეს, აღნიშნულია დიაგრამა 10-ზე.

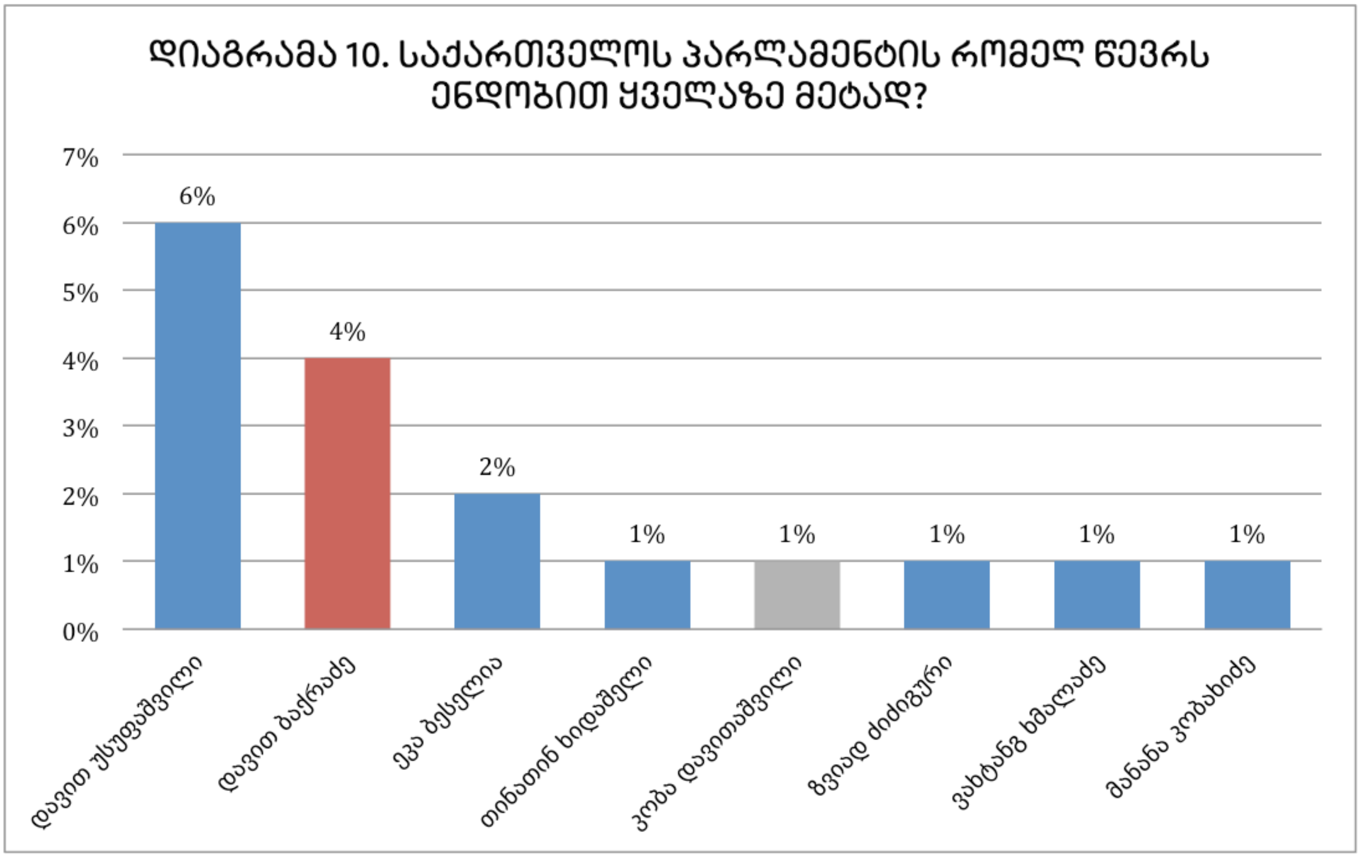

საინტერესოა, რომ პირველ ორ ადგილზე ახლანდელი და ყოფილი პარლამენტის თავმჯდომარეები არიან, შესაბამისად, 6%-ითა და 4%-ით. ამასთანავე, დავით ბაქრაძე ერთადერთი პარლამენტის წევრია ყოფილი მმართველი გუნდიდან, რომელიც ამ რეიტინგში მოხვდა. გამოკითხულთა 1%-მა შეცდომით დაასახელა ბიძინა ივანიშვილი, მაშინდელი პრემიერმინისტრი, რომელიც პარლამენტის წევრი არასდროს ყოფილა.

რაც შეეხება პარლამენტს, როგორც ინსტიტუტს, ჩვენ მიერ გამოკითხულთა მხოლოდ ერთი მეოთხედი აცხადებს, რომ ენდობა პარლამენტს, რაც მცირედით აღემატება იმათ რაოდენობას, ვინც მას არ ენდობა (23%). გამოკითხულთა ყველაზე დიდი ნაწილი, 43%, კი ნაწილობრივ ენდობა და ნაწილობრივ არ ენდობა პარლამენტს (დიაგრამა 11).

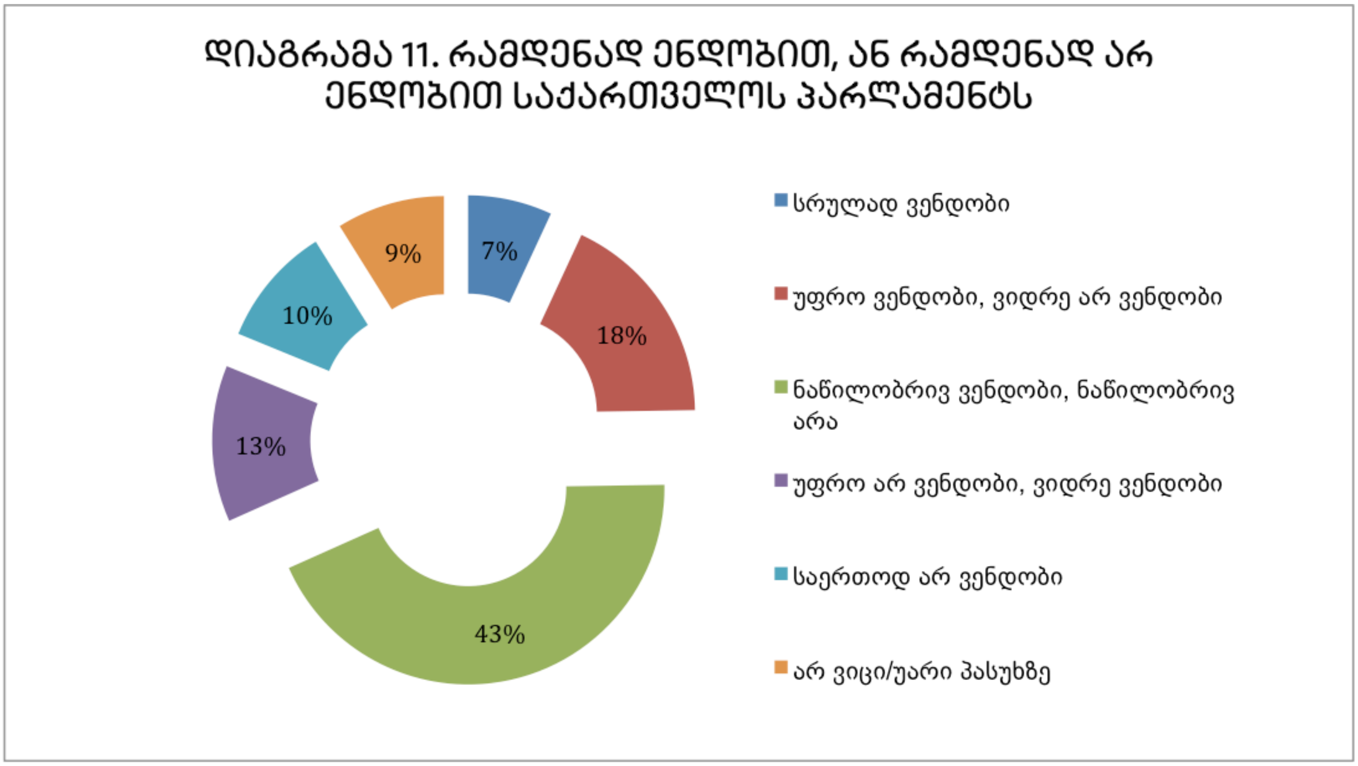

ჩვენ დავინტერესდით, თუ რომელი პარლამენტის წევრი აყენებს რესპონდენტებისთვის მნიშვნელოვან საკითხებს (დიაგრამა 12).

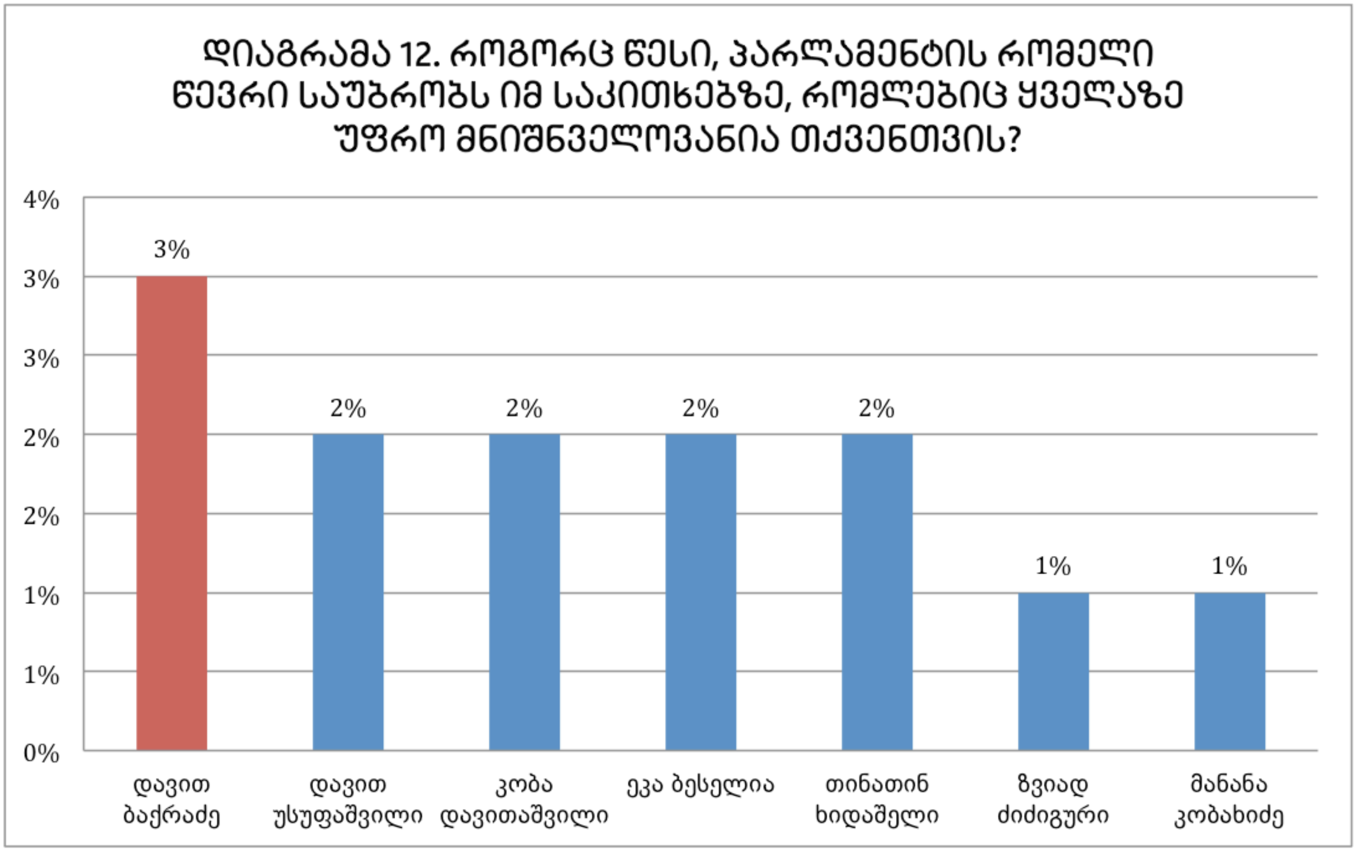

რეიტინგში ამჯერადაც მოხვდნენ ის საჯარო პირები, რომლებიც არ არიან მერვე მოწვევის პარლამენტის წევრები: გამოკითხულთა თითო პროცენტმა გიორგი თარგამაძე და ბიძინა ივანიშვილი დაასახელეს.

რესპონდენტთა 27%-ს მიაჩნია, რომ მათთვის მნიშვნელოვან საკითხებს არავინ აყენებს, ხოლო 55%-მა არ ან ვერ დაასახელა ასეთი პარლამენტის წევრი.

გამოკითხულთა უმრავლესობის (55%) აზრით, პარლამენტის წინაშე მდგარი მთავარი გამოწვევა პოლიტიკური დაპირისპირებაა (დიაგრამა 13).

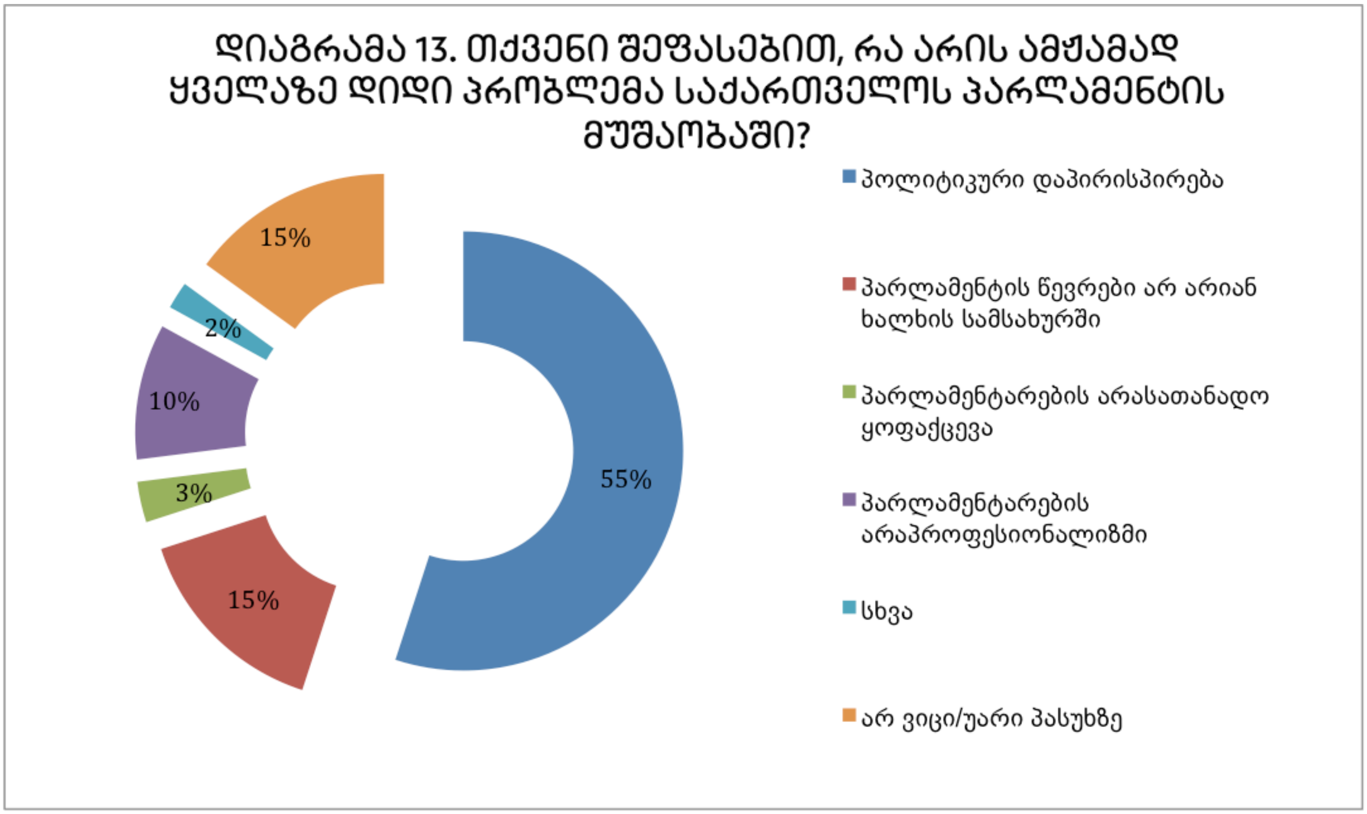

შეკითხვაზე, თუ სად უნდა მდებარეობდეს საქართველოს პარლამენტი, 66%-მა განაცხადა, რომ ის თბილისში უნდა იყოს, ხოლო 20% პარლამენტის ქუთაისში დარჩენის მომხრეა (დიაგრამა 14).

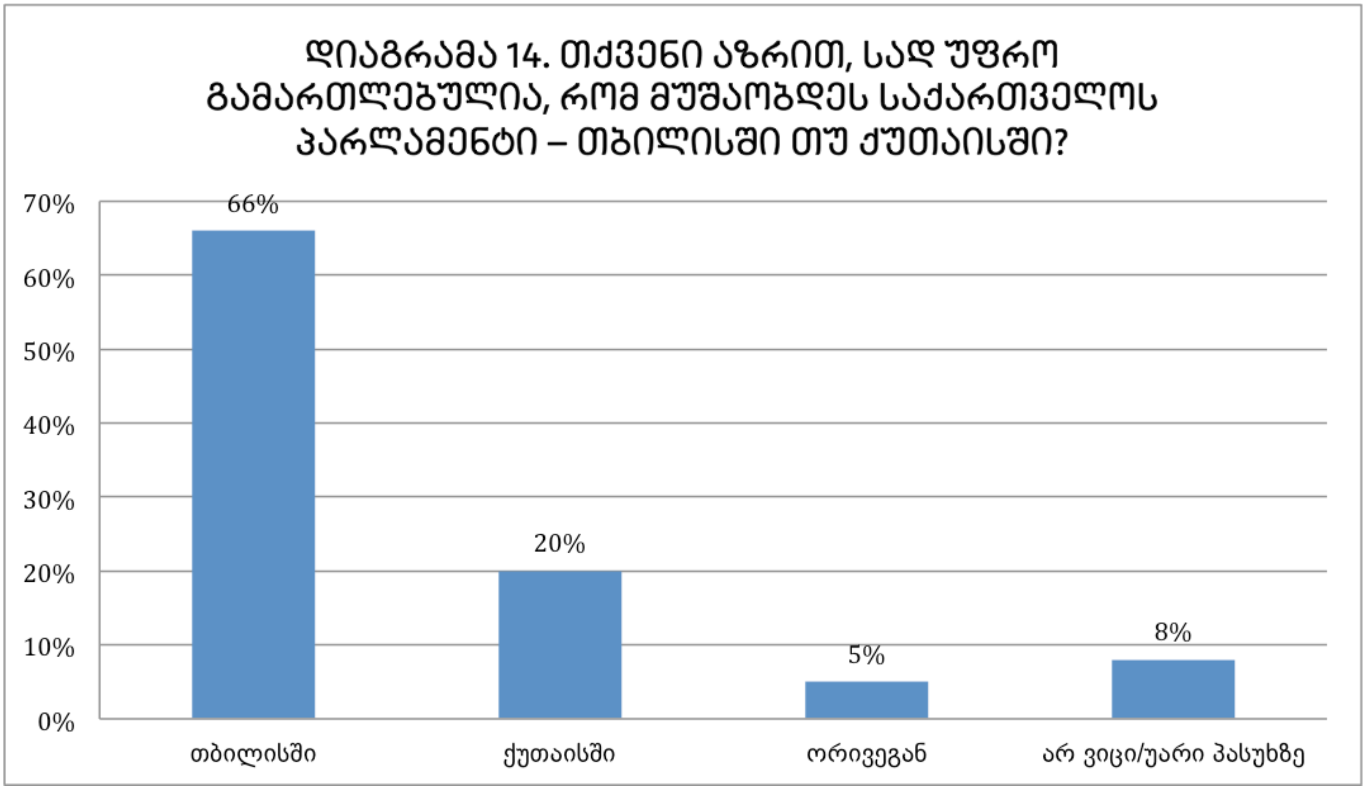

როგორც ჩვენმა კვლევამ უჩვენა, მოსახლეობა, პარლამენტის შესახებ ინფორმირებულობის თვალსაზრისით, თითქმის თანაბრად, ორად, იყოფა. მიუხედავად იმისა, რომ პირადად პარლამენტის თავმჯდომარის ცნობადობა მაღალია, გამოკითხულთა ნახევარზე მეტი არ იცნობს საკუთარ მაჟორიტარს, ვერ ასახელებს პარლამენტის წევრს, რომელსაც ენდობა ან რომელიც აქტიურად მიაჩნია.

თავი VI. ქალები პარლამენტში

2013 წლის 21 ოქტომბრის მდგომარეობით, მერვე მოწვევის პარლამენტში 18 ქალი იყო (2013 წლის ნოემბრიდან ირინე იმერლიშვილი აღმასრულებელ ხელისუფლებაში გადავიდა და მას შემდეგ აღარ არის პარლამენტის წევრი). მათგან 12 საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელია, 5 – საპარლამენტო უმცირესობის, ხოლო 1 არცერთს არ ეკუთვნის. ეს რიცხვი (18) პარლამენტის წევრთა საერთო რაოდენობის (150) 12%-ს შეადგენს. აღსანიშნავია, რომ ერთპალატიან პარლამენტებში ქალთა წარმომადგენლობის მსოფლიო საშუალო მაჩვენებელი 21,8%-ია[3]. 12%-ით საქართველო მსოფლიოში საკანონმდებლო ორგანოში ქალთა წარმომადგენლობით 105-ე ადგილს სირიის არაბთა რესპუბლიკასთან ერთად იყოფს[4].

საინტერესოა, რომ 2013 წლის 29 ივლისს მიღებული საკანონმდებლო ცვლილებით (საქართველოს ორგანული კანონი „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე) გათვალისწინებული იყო დამატებითი დაფინანსების გამოყოფა იმ კვალიფიციური საარჩევნო სუბიექტებისათვის, რომლებიც პარტიული საარჩევნო სიის ყოველ ათეულში მინიმუმ ორ ქალს შეიყვანდნენ. ეს არასავალდებულო კრიტერიუმი დღეს პარლამენტში წარმოდგენილმა საარჩევნო სუბიექტებმა – „ბიძინა ივანიშვილი – ქართული ოცნება“ და „ერთიანი ნაციონალური მოძრობა – მეტი სარგებელი ხალხს“ – ვერ დააკმაყოფილეს. საარჩევნო ბლოკის „ბიძინა ივანიშვილი – ქართული ოცნება“ პარტიული სია[5] შედგებოდა 200 კანდიდატისგან, რომელთაგან ქალი მხოლოდ 34 (17%) იყო, ხოლო პარტიას „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა – მეტი სარგებელი ხალხს“ 155-კანდიდატიან სიაში[6] მხოლოდ 17 ქალი (11%) ჰყავდა შეყვანილი.

რაც შეეხება მაჟორიტარობის კანდიდატებს, „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ 73 კანდიდატიდან ქალი მხოლოდ 3 (4%) იყო, ხოლო „ქართული ოცნების“ 73 კანდიდატიდან – 8 (11%).

პარლამენტში ამჟამად 7 მაჟორიტარი ქალია:

- ბესელია ეკა – ფოთი, „ქართული ოცნება“;
- ვერულაშვილი მარიკა – ყვარელი, „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“ (ფრაქცია „უპარტიო მაჟორიტარები“);
- კობახიძე მანანა – საჩხერე, „ქართული ოცნება“;
- კორძაია თამარ – ნაძალადევი, თბილისი, „ქართული ოცნება“;
- ჩაფიძე ელისო – ტყიბული, „ქართული ოცნება“;
- ხალვაში ფატი – ქობულეთი, „ქართული ოცნება“;
- ხიდაშელი თინათინ – საგარეჯო, „ქართული ოცნება“.

ქალ პარლამენტის წევრებს შორის მაღალი საპარლამენტო თანამდებობები უკავიათ ეკა ბესელიას (ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის თავმჯდომარე), მანანა კობახიძეს (პარლამენტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე) და თინათინ ხიდაშელს (საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის საქმიანობის შემსწავლელი პარლამენტის დროებითი საგამოძიებო კომისიის თავმჯდომარე).

---

[3] Women in National Parliaments. Inter-Parliamentary Union. http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm
[4] Women in National Parliaments. Inter-Parliamentary Union. http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm
[5] „ბიძინა ივანიშვილი – ქართული ოცნება“. საქართველოს პარლამენტის არჩევნები − 2012 წელი. პარტიული სია. საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია. http://cec.gov.ge/uploads/other/11/11134.pdf
[6] „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა – მეტი სარგებელი ხალხს“. საქართველოს პარლამენტის არჩევნები − 2012 წელი. პარტიული სია. საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია. http://cec.gov.ge/uploads/other/11/11116.pdf

51 პარლამენტის წევრს შორის, რომლებიც პლენარულ სხდომებზე ყველაზე ხშირად გამოდიოდნენ სიტყვით, ერთი მეხუთედი ქალია: 11 ქალი პარლამენტის წევრი საშუალოდ 59-ჯერ გამოვიდა სიტყვით, ხოლო 40 მამაკაცი პარლამენტის წევრი – საშუალოდ 71-ჯერ.

საანგარიშო პერიოდში საკანონმდებლო ინიციატივების წარდგენის მხრივ პარლამენტის წევრი ქალები, საშუალოდ, უფრო აქტიურები იყვნენ, ვიდრე მათი მამრობითი სქესის კოლეგები: ქალი პარლამენტის წევრების სახელზე 70 ინიციატივა (საშუალოდ 3,9 ინიციატივა ერთ პარლამენტის წევრზე) დარეგისტრირდა, მამაკაცებისაზე კი − 355 ინიციატივა (საშუალოდ 2,7 ინიციატივა ერთ პარლამენტის წევრზე).

მერვე მოწვევის პარლამენტს ჯერ არ უმუშავია ქალთა პრობლემების გადაწყვეტისკენ მიმართულ კანონპროექტებზე, თუ არ ჩავთვლით 2013 წლის 27 სექტემბერს „საქართველოს შრომის კოდექსში" მიღებულ ცვლილებებს, რომელიც დედებისთვის დეკრეტული შვებულების პირობების გაუმჯობესებას ითვალისწინებდა და „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსსა" და „საქართველოს დედაქალაქის - თბილისის შესახებ" კანონში შესულ ცვლილებებს, რომლის მიხედვითაც საბავშვო ბაღები უფასო გახდა.

პარლამენტში არსებობს გენდერული თანასწორობის საბჭო, რომელიც გენდერულ ჭრილში უნდა იხილავდეს კანონპროექტებს. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა − საქართველო" გეგმავს, აქტიურად ჩაერთოს გენდერული თანასწორობის საბჭოს საქმიანობაში.

თავი VII. პარლამენტის კომიტეტების მუშაობა

პარლამენტის კომიტეტების მუშაობა რამდენიმე კრიტერიუმით შეფასდა:

- გამართული სხდომების რაოდენობა;
- განხილული კანონპროექტების რაოდენობა;
- ინიცირებული კანონპროექტების რაოდენობა.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველომ" წერილობით მიმართა თითოეულ კომიტეტს ამ მონაცემების მისაღებად. მიღებული ინფორმაციის თანახმად, საანგარიშო პერიოდში ყველაზე მეტი – 89 – სხდომა იურიდიულ საკითხთა კომიტეტმა ჩაატარა. შემდეგ მოდიან საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი და ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტი. ერთი წლის განმავლობაში ყველაზე მეტი კანონპროექტი დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტმა განიხილა. ეს კომიტეტია ლიდერი საკანონმდებლო ინიციატივების წარდგენის კუთხითაც. დეტალური მონაცემები შეგიძლია იხილოთ დიაგრამა 15-ზე.

კომიტეტების საქმიანობა კანონპროექტების ინიცირებითა და განხილვებით არ შემოიფარგლება. სხვადასხვა კომიტეტი, თავისი სპეციფიკიდან გამომდინარე, ბევრ სხვა მნიშვნელოვან საქმიანობასაც ახორციელებს. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის საქმიანობა, რომელმაც კვლევის პერიოდში მოქალაქეთა 10,000-ზე მეტი განცხადება მიიღო და 6,602-ზე მოახდინა რეაგირება. საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტმა კი 38 საერთაშორისო ხელშეკრულება და 16 საქართველოს სრულუფლებიანი ელჩის კანდიდატურა განიხილა.

დიაგრამა 15. საპარლამენტო კომიტეტების მუშაობა

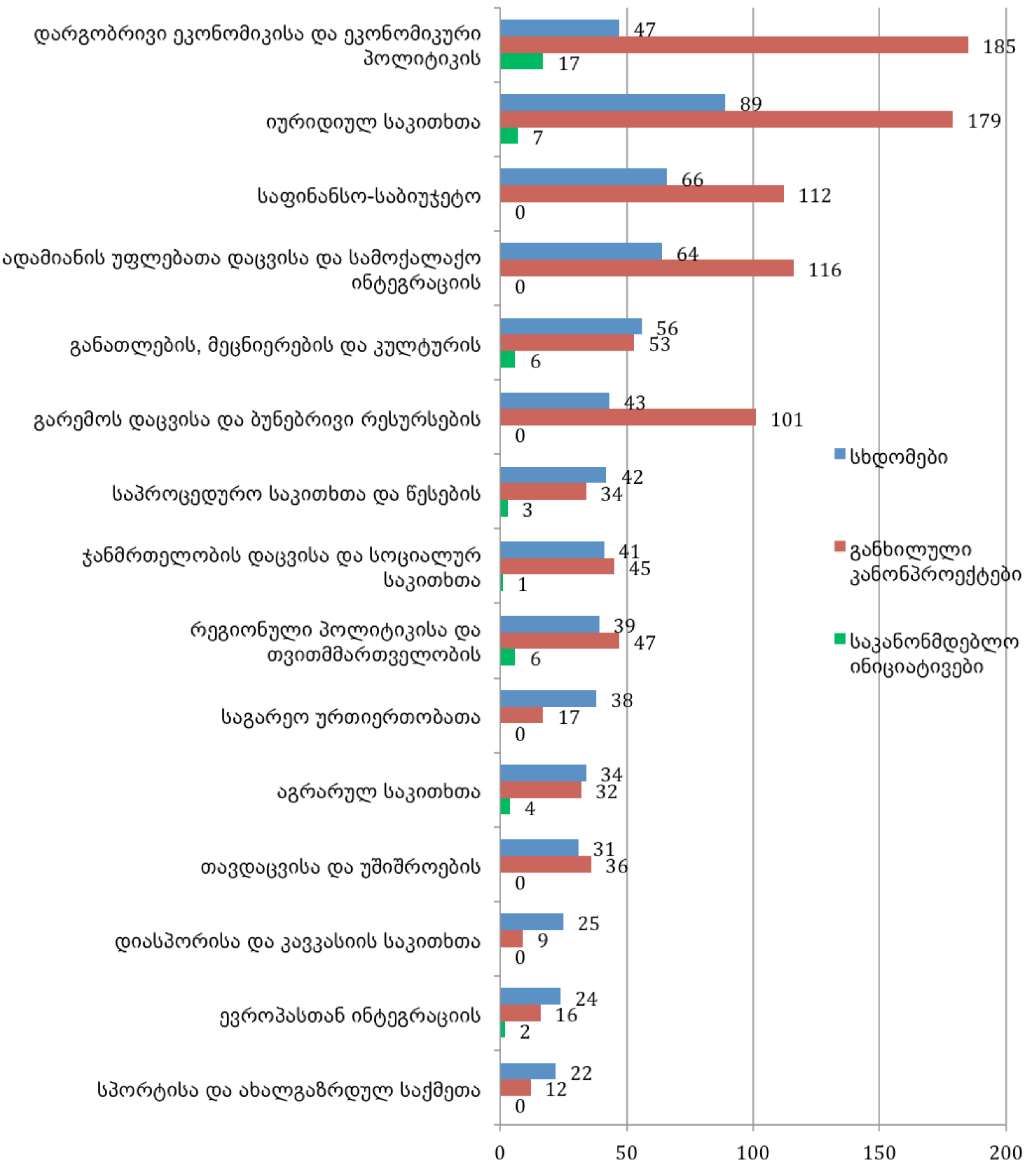

თავი VIII. მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების საქმიანობა

ამომრჩევლებთან მუშაობის ორგანიზების, აღმასრულებელი ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის შესაბამისი ორგანოების საქმიანობაში და ადგილობრივი საკითხების გადაწყვეტაში პარლამენტის წევრის მონაწილეობის მიზნით, ადგილზე იქმნება მაჟორიტარული სისტემით არჩეული პარლამენტის წევრის ბიურო. ბიუროს საქმიანობასთან დაკავშირებული ხარჯები ანაზღაურდება პარლამენტის ბიუჯეტიდან.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო" მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობით დაინტერესდა. პირველი პრობლემა, რომელსაც ჩვენი ორგანიზაცია შეეჯახა, ის იყო, რომ ბიუროების საკონტაქტო ინფორმაცია ხელმისაწვდომი არ არის. მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების პერსონალურ ვებგვერდებზე (რომლებიც პარლამენტის ვებგვერდზეა მიბმული) მხოლოდ 24-ის ბიუროს მისამართია მოცემული (2013 ნოემბრის მონაცემებით). ამასთანავე, გიორგი გოზალიშვილის, გიორგი ღვინიაშვილისა და თინათინ ხიდაშელის საკონტაქტო ინფორმაცია არასწორია − სამივეს ბიუროს ერთი და იგივე მისამართი აქვს მითითებული: „ლეონიძის ქ. №2, თბილისი, 0105, საქართველო". აღსანიშნავია, რომ ფოსტამ დაგვიბრუნა როლანდ ახალაიას ბიუროსთვის გაგზავნილი წერილი იმ მიზეზით, რომ მისამართზე არავინ იმყოფებოდა.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო" შეეცადა პარლამენტის აპარატში მოეძიებინა მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების მისამართების ერთიანი სია, მაგრამ არ აღმოჩნდა არცერთი სამსახური, რომელსაც ეს ინფორმაცია ექნებოდა. ამიტომ იმ ბიუროებისთვის განკუთვნილი წერილები, რომელთა საკონტაქტო ინფორმაციაც შესაბამის ვებგვერდზე ხელმისაწვდომი არ იყო, პარლამენტის აპარატის საქმისწარმოების დეპარტამენტს ჩაჰბარდა. იქიდან გამომდინარე, რომ ბევრი პარლამენტის წევრი არ იყენებს პარლამენტში მისთვის გამოყოფილ სამუშაო ოთახს და მუდმივად არ ჰყავს ადგილზე თანაშემწე, შესაძლოა წერილების უმეტესობამ ზოგიერთ მაჟორიტარამდე (შესაბამისად, მათ ბიუროებამდე) ვერც მიაღწია.

ორგანიზაცია თითქმის ორი თვის განმავლობაში ელოდა პასუხებს. საბოლოო ჯამში, ჩვენს წერილობით მოთხოვნას მხოლოდ 41 მაჟორიტარი პარლამენტის წევრის ბიურო გამოეხმაურა.

ბიუროებს შემდეგი შეკითხვებით მივმართეთ:

როდის დაიწყო მუშაობა მაჟორიტარის ბიურომ?

მაჟორიტარების ბიუროების გახსნა ახალარჩეული პარლამენტის უფლებამოსილების ცნობის დღიდანვე დაიწყო, თუმცა მათი უმეტესობა 2012 წლის ბოლოს ან 2013 წლის დასაწყისში გაიხსნა.

2012 წლის 21 ოქტომბრიდან 2013 წლის 21 ოქტომბრამდე პერიოდში რამდენმა მოქალაქემ მიმართა ბიუროს (წერილობით, ზეპირად) და ძირითადად რა პრობლემებია გამოკვეთილი?

მოქალაქეები მაჟორიტარებს და მათ ბიუროებს მიმართავენ როგორც წერილობით, ისე ზეპირად. თუმცა ზეპირი ფორმით მიმართვების რაოდენობა გაცილებით აღემატება წერილობითი განცხადებებისას.

სტატისტიკური მონაცემები საგრძნობლად განსხვავდება იმის მიხედვით, თუ როგორია მოსახლეობის რაოდენობა ამა თუ იმ მაჟორიტარულ ოლქში. მაგალითად, რუსთავის მაჟორიტარის ბიურომ 2,325 წერილობითი და 10,000-ზე მეტი ზეპირი განცხადება მიიღო, ჩოხატაურის მაჟორიტარის ბიუროს კი მხოლოდ 92 წერილობითი და 356 ზეპირი მიმართვა აქვს მიღებული.

სტატისტიკური მონაცემები მკვეთრად განსხვავდება იმის მიხედვითაც, თუ რომელი პოლიტიკური გუნდის წარმომადგენელია შესაბამისი მაჟორიტარი. მოქალაქეები აქტიურობით მხოლოდ იმ რაიონებში გამოირჩევიან, სადაც მაჟორიტარად უმრავლესობის წარმომადგენელია. მაგალითად, წყალტუბოს მაჟორიტარის (აკაკი ბობოხიძის) ბიურომ მხოლოდ 31 წერილობითი

მიმართვა მიიღო, იმერეთის სხვა რაიონების იმ მაჟორიტართა ბიუროებს კი, რომლებიც უმრავლესობას წარმოადგენენ, გაცილებით მეტი განცხადება (საჩხერე – 342, ხარაგაული – 415, ქუთაისი – 946, ზესტაფონი – 1800) აქვთ მიღებული. ანალოგიური სურათია სხვა რეგიონებშიც.

მოქალაქეები მაჟორიტართა ბიუროებს უმეტესწილად სოციალური საკითხების მოგვარების, აგრეთვე სამედიცინო დახმარების გაწევის, დასაქმებისა და სამართლებრივი პრობლემების გადაჭრის თხოვნით მიმართავენ.

2012 წლის 21 ოქტომბრიდან 2013 წლის 21 ოქტომბრამდე პერიოდში მაჟორიტარი დეპუტატის ბიუროს ან/და მაჟორიტარი დეპუტატის მიერ რამდენი საჯარო შეხვედრა იქნა გამართული მოქალაქეებთან? სად და რა საკითხებზე?

პარლამენტის წევრები საჯარო შეხვედრების ორგანიზებისთვის ძირითადად არასასესიო კვირას იყენებენ. ისინი ხვდებიან როგორც ცალკეული უბნისა თუ სოფლის მოსახლეობას, ისე სხვადასხვა თემატურ ჯგუფს.

2012 წლის 21 ოქტომბრიდან 2013 წლის 21 ოქტომბრამდე პერიოდში მაჟორიტარი დეპუტატის ბიუროს ხომ არ ჩაუტარებია მოსახლეობის საჭიროებების გამოვლენისათვის რაიმე სახის მოკვლევა? რა პრობლემებია გამოვლენილი?

მაჟორიტართა ბიუროების ნაწილი მოსახლეობის საჭიროებების გამოვლენისთვის სხვადასხვა სახის გამოკითხვებს ატარებს, ნაწილის ინფორმაციით კი, საჭიროებები მიღებული განცხადებებისა და მიმართვების ანალიზის საფუძველზე ვლინდება. ძირითად მოსაგვარებელ საკითხებად ყველა რაიონში იკვეთება უმუშევრობა, კომუნალური და ინფრასტრუქტურული პრობლემები (წყალი, გაზი, ელექტროენერგია, გზები), სტიქიური მოვლენების შედეგად მიყენებული ზიანი და ავარიული სახლები, საკუთრებასთან დაკავშირებული პრობლემები (დაუკანონებელი უძრავი ქონება), სამედიცინო საჭიროებები, სტუდენტთა დაფინანსების არარსებობა, დევნილთა განსახლება, სამსახურიდან უკანონოდ განთავისუფლება და სხვ.

2012 წლის 21 ოქტომბრიდან 2013 წლის 21 ოქტომბრამდე პერიოდში რა სახის ურთიერთობა ჰქონდა ბიუროს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან და როგორ ხორციელდებოდა მოსახლეობის პრობლემების წამოწევა ადგილობრივი ხელისუფლების წინაშე?

თითქმის ყველა მაჟორიტარის ბიურო აცხადებს, რომ მათ მჭიდრო ურთიერთობა აქვთ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან – როგორც გამგეობებთან, ისე საკრებულოებთან. ამ კუთხით ერთადერთი გამონაკლისია ახმეტა, რომლის მაჟორიტარის, ზურაბ ზვიადაურის, განცხადებით, გარკვეული მიზეზების გამო მისი ბიურო ვერ თანამშრომლობს ადგილობრივ საკრებულოსთან.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან თანამშრომლობას მეტწილად ის ფაქტორი განაპირობებს, რომ ბიუროში შესულ განცხადებებსა და მიმართვებში დასმული საკითხების უმეტესი ნაწილის მოგვარება სწორედ ამ ორგანოების კომპეტენციაა. ბიუროს წარმომადგენლები ხშირად ესწრებიან შესაბამის ორგანოებში გამართულ სხდომებსა თუ სამუშაო შეხვედრებს. თანამშრომლობით უკმაყოფილება იმ რაიონებში იკვეთება, სადაც ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა წარმომადგენლები და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი სხვადასხვა პოლიტიკურ გუნდს ეკუთვნიან.

მეტი ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ დანართში.

თავი IX. პარლამენტის წევრთა კავშირები ბიზნესთან

საქართველოს კანონმდებლობით პარლამენტის წევრს შეზღუდული აქვს სამეწარმეო საქმიანობა. კერძოდ, იგი ვალდებულია უფლებამოსილების განხორციელების დაწყების მომენტიდან შეწყვიტოს სტატუსის შეუსაბამო საქმიანობა (მათ შორის, სამეწარმეო) და ამის დამადასტურებელი ცნობა 7 დღის ვადაში წარუდგინოს პარლამენტის საპროცედურო საკითხთა და წესების კომიტეტს.

მიუხედავად იმისა, რომ პარლამენტის წევრს ეკრძალება სამეწარმეო საქმიანობა, მას უფლება აქვს, ჰქონდეს ბიზნესაქტივები, როგორებიცაა ბიზნესკომპანიის წილები და აქციები. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველომ" სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის მეშვეობით, რომელიც ინფორმაციას მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან იღებს, ის კომპანიები მოიძია, რომლებთანაც პარლამენტის წევრებს და მათი ოჯახის წევრებს 2012 წლის ოქტომბრიდან ამა თუ იმ ფორმით აქვთ ან ჰქონდათ კავშირი (იხილეთ ცხრილები ქვემოთ). უმეტესწილად ეს ბიზნესინტერესები პარლამენტის წევრებს თავიანთ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებში მითითებული აქვთ. თუმცა რამდენიმე პარლამენტის წევრს შესაბამისი ინფორმაცია დეკლარაციაში აღნიშნული არ ჰქონდა. ამის შესახებ უფრო დეტალურად X თავშია მოთხრობილი. ამ თავში კი წარმოდგენილია იმ ბიზნესკომპანიების სრული ჩამონათვალი, რომლებთანაც პარლამენტის წევრებს აქვთ ან ჰქონდათ რაიმე კავშირი.

მოპოვებული ინფორმაციის თანახმად, 43 პარლამენტის წევრს (ან მისი ოჯახის წევრს) 2012 წლის ოქტომბრიდან ჰქონდა ან ისევ აქვს ბიზნესაქტივები. მათგან 28 (67%) საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელია, 9 – საპარლამენტო უმცირესობის, ხოლო 6 არცერთს არ ეკუთვნის.

გარდა ამისა, ამ პარლამენტარებიდან 3 აღმოჩნდა ისეთი, რომელთაც არამარტო წილები აქვთ/ჰქონდათ ბიზნესში, არამედ კომპანიის დირექტორებიც იყვნენ პარლამენტში საქმიანობის პარალელურად. საქართველოს კონსტიტუციითა და პარლამენტის რეგლამენტით პარლამენტის წევრს უფლება არ აქვს უშუალოდ განახორციელოს სამეწარმეო საქმიანობის სუბიექტის მუდმივმოქმედი ხელმძღვანელი, სამეთვალყურეო, საკონტროლო, სარევიზიო ან საკონსულტაციო ორგანოს წევრის უფლებამოსილებანი.

ამ დეპუტატთაგან ერთ-ერთი **ზვიად კვაჭანტირაძეა**, რომელიც რეესტრის უკანასკნელი ჩანაწერით დღემდე სააქციო საზოგადოება *გოლდენ ფლის გრუფისა* და შპს *უნიონ კრედიტის* დირექტორია. კიდევ ერთი პარლამენტარი **გიორგი თოფაძე** 2013 წლის 18 ივნისამდე იყოს შპს *ყაზბეგი 2005*-ის, ხოლო 2013 წლის 19 ივნისამდე - შპს *ყაზბეგი-ნაყინის* დირექტორი. ამ პერიოდში თოფაძე უკვე იყო პარლამენტის წევრი. მსგავსი შემთხვევა დაფიქსირდა **თამაზ ავდალიანის** ჩანაწერებშიც, რომელიც 2013 წლის 10 იანვრამდე შპს *ასკო ლტდ*-ის დირექტორი იყო, მაშინ როდესაც იგი პარლამენტის წევრი 2012 წლის 21 ოქტომბერს გახდა.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო" განმარტავს, რომ ეს პირდაპირ არ წარმოადგენს დეპუტატის უფლებამოსილების შეწყვეტის საფუძველს. მოცემული ინფორმაციის საფუძველზე ზემოხსენებული დეპუტატები მხოლოდ ფიქსირდებიან/ფიქსირდებოდნენ ამ კომპანიების დირექტორებად. შესაძლოა, ეს კომპანიები საერთოდ არ ახორციელებენ საქმიანობას ან დეპუტატების დირექტორობა მხოლოდ რეესტრში დაფიქსირებით შემოიფარგლება. კანონმდებლობით კი, დეპუტატს უფლებამოსილება შეიძლება შეუწყდეს მხოლოდ მაშინ, თუ ის ეწევა (ანუ რეალურად ახორციელებს) სამეწარმეო საქმიანობას.[7] ამისთვის, საჭიროა პარლამენტის საპროცედურო საკითხთა და წესების კომიტეტის მიერ ამ ფაქტების შესწავლა და ფაქტობრივი

[7] იხილეთ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე ვალერი გელაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ", N1/2/378, 13 -07-2006.

გარემოებების დადგენის შემდგომ კანონით გათვალისწინებული ზომების მიღება. აქვე, მოვუწოდებთ კომიტეტს და დეპუტატებს, უფრო მეტი ყურადღება გამოიჩინონ ამ საკითხების მიმართ და ზედმიწევნით მისდიონ კანონმდებლობის მოთხოვნებს, რადგანაც თუნდაც ფორმალური მოთხოვნების დაუცველობამაც კი შეიძლება გამოიწვიოს საზოგადოების ლეგიტიმური ეჭვი.

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
აკაკი ბობოხიძე	უმცირესობა	შპს ***ორიონი***	50%-იანი წილი - დღემდე
ალექსანდრე თამაზაშვილი	უმრავლესობა	შპს ***სმართ ვეი***	20%-იანი წილი - გაასხვისა 2012 წლის 27 ივლისს
ანი მიროტაძე	უმრავლესობა	შპს *PR **ჯგუფი***	50%-იანი წილი - 2012 წლის 31 ოქტომბრიდან 26 დეკემბრამდე. კომპანია ამჟამად ლიკვიდირებულია.
გელა სამხარაული	უმრავლესობა	შპს ***დია ალავერდი***	100%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - თანამდებობა დატოვა 2012 წლის 24 ოქტომბერს
		შპს ***დუტა*** *& F*	22%-იანი წილი - დღემდე
		შპს ***ვერა****-2011*	30%-იანი წილი - დღემდე
		შპს ***დია გრუპ***	33,33%-იანი წილი - დღემდე
გიგლა აგულაშვილი	უმრავლესობა	შპს ***კონსალტინგ კვადრო გრუპი***	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2012 წლის 24 დეკემბერს
		შპს ***არს მაგნა***	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 6 ივნისს
		შპს ***პოლიტტექნოლოგიების ლაბორატორია***	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს ***მწვანე კალათა***	31,5%-იანი წილი - დღემდე
გიორგი ბარამიძე	უმცირესობა	შპს ***პარაგი***	3%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 3 სექტემბერს
გიორგი ვოლსკი	უმრავლესობა	შპს ***თემი-გრუპ***	1,2%-იანი წილი - გაასხვისა 2012 წლის 30 ოქტომბერს
გიორგი თოფაძე	უმრავლესობა	შპს ***ქართუ-უნივერსალი***	100%-იანი წილი - 2013 წლის 1 მაისიდან - დღემდე. 74,5%-იანი წილი - 2013 წლის 1 მაისამდე
		შპს ***იორის ჭალები***	17%-იანი წილი - 2013 წლის 18 ივლისიდან დღემდე
		შპს *CALWE*	20%-იანი წილი - 2012 წლის 3 მაისიდან დღემდე. დირექტორი - 2012 წლის 24 აპრილიდან 3 აგვისტომდე
		შპს ***ცხრაწყარო****-2007*	30%-იანი წილი - 2012 წლის 13 დეკემბრიდან დღემდე
		შპს ***საგზორი***	33,4%-იანი წილი - 2012 წლის 29 აგვისტოდან დღემდე
		შპს ***კურორტი-ბაკურიანი***	45%-იანი წილი - 2012 წლის 23 იანვრიდან დღემდე
		შპს ***ყაზბეგი-ფშაველი***	10%-იანი წილი - დღემდე
		შპს ***წარაფი*** *- 98*	13%-იანი წილი - დღემდე

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
		შპს *თრუსო*	21%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *თერჯოლა*-2007	34%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *ბარი ყაზბეგი-ლომთაგორა*	38%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *ყაზბეგი* 2005	40%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - 2013 წლის 18 ივნისამდე
		შპს *ვეტპრეპარატი*	50%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *სამთო-სათხილამურო კლუბი ყაზბეგი*	50%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *თრიალეთი*	80%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *ყაზბეგი - ბაკურიანი*	99%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *ყაზბეგი-ნაყინი*	25%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - თანამდებობა დატოვა 2013 წლის 19 ივნისს
		შპს *ყაზბეგი* 1881	24%-იანი წილი - დღემდე
გიორგი კახიანი	უმრავლესობა	შპს *გლობალ ბრენდს*	25%-იანი წილი - 2012 წლის 26 ოქტომბრიდან დღემდე
		შპს *ბელლი*	33,34%-იანი წილი - დღემდე
გიორგი ჟვანია	უმრავლესობა	შპს *BOSSNER*	100%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - თანამდებობა დატოვა 2012 წლის 31 ოქტომბერს
		შპს *ბი-ემ-სი*	20%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - თანამდებობა დატოვა 2012 წლის 31 ოქტომბერს
გიორგი ცაგარეიშვილი	უმრავლესობა	შპს *ყაზბეგი ტობაკო*	0,7%-იანი წილი - დღემდე
გოგი ლიპარტელიანი	სხვა	შპს *ბიოსფერო* +	20%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 29 მარტს
გოდერძი ბუკია	სხვა	შპს *მგ კომპანია*	20%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 11 იანვარს
		შპს *სისტემ ნეტ*	3,66%-იანი წილი - დღემდე
გოჩა ენუქიძე	სხვა	შპს *იბერკომპანი ოილი*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *იბერკომპანი პეტროლიუმი*	100%-იანი წილი - 2012 წლის 16 ოქტომბრამდე. ამჟამად ლიკვიდირებულია
		შპს *ჯორჯიან თრეიდ კორპორეიშენ*	15%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 29 ივლისს
		შპს *საფეხბურთო კლუბი საბურთალო*	17,5%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *იბერია სერვისი*	20%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 20 აგვისტოს
		შპს *იბერია ავტო*	20%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 24 ივლისს

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
		შპს *სენა ავტო*	21,25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 ივლისს
		შპს *იბერია ავტო ლენდი*	21,25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 ივლისს
		სს *ფრანს ავტო*	21,5%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 31 იანვარს
		შპს *ვივი*	23,33%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *იბერია ინვესტი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 27 აგვისტოს
		შპს *იბერია ტექ ავტომოტივი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2012 წლის 10 ოქტომბერს. 16,67%-იანი წილი - 2012 წლის 10 ოქტომბრიდან 2013 წლის 9 აგვისტომდე
		შპს *იბერია სითი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *იბერმობილი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *იბერია თრეიდინგი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *ავტო სტილი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *იბერია კაპიტალ-ინვესტი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 აგვისტოს
		შპს *იბერია მოტორს*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 ივლისს
		შპს *იტა სერვისი*	25%-იანი წილი - 2012 წლის 9 ნოემბრიდან დღემდე
		შპს *კია მოტორს ჯორჯია*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 ივლისს
		შპს *იბერია ავტო მარკეტი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 ივლისს
		შპს *იბერია ავტოჰაუსი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 24 ივლისს
		შპს *კავკასუს მოტორსი*	33,33%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 19 ივლისს
		შპს *იბერია ბიზნეს ჯგუფი*	33,33%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 31 ივლისს
		შპს *იბერკომპანი ირაო*	80%-იანი წილი - დღემდე. 80%-იანი წილი - 2013 წლის 12 აპრილამდე. 50%-იანი წილი - 2013 წლის 17 ივნისამდე. 50%-იანი წილი - 2012 წლის 6 ნოემბრამდე. 46%-იანი წილი - 2012 წლის 9 თებერვლამდე
		შპს *გალაქტიონი 3*	50%-იანი წილი - 2013 წლის 12 ივნისიდან დღემდე
		შპს *კრისტალვილი*	50%-იანი წილი - 2012 წლის 20 თებერვლიდან დღემდე
		შპს *იბერკომპანი*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *სითი სპორტი*	17,5%-იანი წილი - დღემდე

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
		შპს *სპორტული კლუბი ოლიმპი*	18%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *გლობალ თრეიდინგ კომპანი*	33,34%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *ჯეოტრონიკი 2007*	80%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *იბერკომპანი - ჰოლდინგი*	80%-იანი წილი - დღემდე
ეკა ბესელია	უმრავლესობა	სპს *ეკა ბესელიას საადვოკატო კომპანია*	დირექტორი და დამფუძნებელი. დირექტორის თანამდებობა დატოვა 2012 წლის 23 ოქტომბერს
ერეკლე ტრიპოლსკი	უმრავლესობა	შპს *ნისლი*	20%-იანი წილი - 2012 წლის 26 ოქტომბრიდან 31 ოქტომბრამდე
ვახტანგ ხმალაძე	უმრავლესობა	შპს *თბილისის საარბიტრაჟო პალატა*	35,7%-იანი წილი - დღემდე
ვიქტორ ჯაფარიძე	უმრავლესობა	შპს *სეტი*	50%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 7 მარტს
ზაზა კედელაშვილი	უმცირესობა	შპს *სამბა ჯგუფი*	19%-იანი წილი - გაასხვისა 2012 წლის 6 სექტემბერს
		შპს *Trans eksperimenti*	5%-იანი წილი - 2013 წლის 24 აპრილიდან დღემდე
		შპს *ზაკ*	33,4%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *ზედაზენი იმერეთი*	5%-იანი წილი - დღემდე
ზაქარია ქუცნაშვილი	უმრავლესობა	შპს *ადვოკატები რეპრესირებულთათვის*	40%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - თანამდებობა დატოვა 2012 წლის 9 ნოემბერს
		შპს *მიგრანტთა საადვოკატო ბიურო*	55%-იანი წილი - დღემდე
		შპს K&K Consulting	60%-იანი წილი - 2013 წლის 8 აპრილიდან დღემდე. 100%-იანი წილი - 2013 წლის 8 აპრილამდე. დირექტორი - 2011 წლის 24 იანვრიდან 2012 წლის 31 ოქტომბრამდე
ზვიად კვაჭანტირაძე	უმრავლესობა	სს *გოლდენ ფლის გრუპ*	დირექტორი - 2011 წლის 24 მაისიდან დღემდე
		შპს *მაკროს უორლდ ჯორჯია*	25%-იანი წილი - 2010 წლის 19 მარტიდან დღემდე
		შპს *იუნიონ კრედიტი*	25%-იანი წილი - დღემდე. დირექტორი - დღემდე
ზურაბ ტყემალაძე	უმრავლესობა	შპს *საამო*	11%-იანი წილი - 2013 წლის 15 აგვისტოდან დღემდე. 10,5% წილი - 2013 წლის 15 აგვისტომდე
		შპს *აგუნა*	27%-იანი წილი - დღემდე
თამაზ ავდალიანი	უმრავლესობა	შპს *GeoHolidayTour*	50%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 10 იანვარს
		შპს *ასკო ლტდ*	50%-იანი წილი - დღემდე.

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
			დირექტორი - 2012 წლის 29 ოქტომბრიდან 2013 წლის 10 იანვრამდე
თამაზ ყაჭეიშვილი	უმრავლესობა	შპს *ხარისხი*	25%-იანი წილი - 2012 წლის 2 ნოემბრიდან დღემდე
		შპს *ნუგო*	10,88%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *სამეგობრო*	5%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *საქართველო-გერმანიის ერთობლივი საწარმო ეკო*	5%-იანი წილი - დღემდე
თამაზ შიოშვილი	უმრავლესობა	შპს *მემორექსი*	30%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *სპენიშქლეი*	35%-იანი წილი - დღემდე
თემურ მაისურაძე	უმრავლესობა	შპს *NEWINNOTECH*	20%-იანი წილი - 2012 წლის 27 ივნისიდან დღემდე. დირექტორი - 2012 წლის 27 ივნისიდან 2012 წლის 29 ოქტომბრამდე
იაშა შერვაშიძე	სხვა	შპს *გუგ-ბაპა*	51%-იანი წილი - 2013 წლის 10 იანვრიდან დღემდე
		შპს *სტარ არ ჯი*	5%-იანი წილი - დღემდე
იოსებ ჯაჭვლიანი	უმრავლესობა	შპს *თეთნულდი*	50%-იანი წილი - 2013 წლის 21 თებერვლიდან დღემდე
ირინე იმერლიშვილი	უმრავლესობა	შპს *მიგო*	70%-იანი წილი - 2012 წლის 19 დეკემბრამდე (შეასწორა ჩანაწერი. აქ მითითებულია ხარვეზიანი ჩანაწერის თარიღი. შესწორების თარიღი - 2014 წლის 31 იანვარი)
კახაბერ ოქრიაშვილი	სხვა	შპს *პსპ ჰოსპიტალს*	100%-იანი წილი - 2012 წლის 10 დეკემბრიდან 13 დეკემბრამდე. ამჟამად ეკუთვნის „პსპ ფარმას“
		შპს *სანიმედი*	100%-იანი წილი - 2012 წლის 21 დეკემბრიდან დღემდე
		შპს *ჯისითი ინჟინერინგი*	37,5%-იანი წილი - 2012 წლის 21 დეკემბრიდან დღემდე
		შპს *ჯი-ემ-პი პროდაქშან*	95%-იანი წილი - 2012 წლის 21 დეკემბრიდან დღემდე
		შპს *ალფა*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *პსპ ფარმა*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *მანდარინი*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *პსპ დაზღვევა*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *პატრია მედიკა*	100%-იანი წილი - დღემდე

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
		შპს *ჯეომედ* Geomed	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *PSP*	59%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *მედკაპიტალი*	ამჟამად 50-50%-იანი წილები ეკუთვნით „პსპ ფარმას“ და „ავერსი-ფარმას“
კობა ნაყოფია	უმცირესობა	შპს *გოლდინვესტი*	100%-იანი წილი - დღემდე
ლევან ქარდავა	უმცირესობა	შპს *გ.დ. ჯგუფი*	100%-იანი წილი - 2013 წლის 5 ივნისიდან დღემდე
		შპს *ეს ჯი აი მდგრადი განვითარების ინვესტიციები*	100%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 29 მარტს
		შპს *გეომაგინვესტპრომი*	25%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 5 ივნისს
		შპს *ოილ პრო*	50%-იანი წილი - 2012 წლის 14 თებერვლიდან 2013 წლის 18 მარტამდე
		შპს *ტელეარხი* 25	50%-იანი წილი - 2012 წლის 24 თებერვლიდან 30 ოქტომბრამდე
		შპს *მაგანა*-2004	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *გრუპპო ვია*	100%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *საქართველოს ინოვაციური ნანო ტექნოლოგიები*	20%-იანი წილი - დღემდე
ნიკოლოზ ყიფშიძე	უმცირესობა	შპს *აკადემიკოს ნიკოლოზ ყიფშიძის სახელობის ცენტრალური საუნივერსიტეტო კლინიკა*	დირექტორი - თანამდებობა დატოვა 2012 წლის 11 ოქტომბერს
ნოდარ ებანოიძე	უმრავლესობა	შპს *კომპაუდი*	14%-იანი წილი - დღემდე
პაატა კიკნაველიძე	უმრავლესობა	შპს *აგრარული ბაზარი*	19%-იანი წილი - დღემდე
პაატა ლეჟავა	უმცირესობა	შპს *დილატო ფიტნეს კლუბი*	33,33%-იანი წილი - დღემდე
რევაზ შავლოხაშვილი	უმრავლესობა	შპს *საბა* 2005	50%-იანი წილი - დღემდე
სერგო ხაბულიანი	სხვა	შპს *მიმინო*	33%-იანი წილი - 2012 წლის 27 დეკემბრიდან 2013 წლის 4 ივნისამდე
		შპს *ახალი მესხეთი*	40%-იანი წილი - გაასხვისა 2013 წლის 30 სექტემბერს
		შპს *ცეკური*	62,5%-იანი წილი - დღემდე
		შპს *მშენებელი* 2004	62,5%-იანი წილი - დღემდე

სახელი და გვარი	პარლამენტის წევრთან ნათესაური კავშირი	პარლამენტის წევრის კუთვნილება	ბიზნესკომპანია	ბიზნესკომპანიასთან კავშირი
მაღონა ჭეიშვილი	დავით საყვარელიძის დედა	უმცირესობა	სს *კ. ერისთავის სახელობის ექსპერიმენტული და კლინიკური ქირურგიის ეროვნული ცენტრი*	დირექტორი - 2012 წლის 25 ივნისიდან 2013 წლის 4 ოქტომბრამდე
ანდრო კიკნაველიძე	პაატა კიკნაველიძის ძმა	უმრავლესობა	შპს *იბერია 49*	დირექტორი - დღემდე
			შპს *იბერია 50*	დირექტორი - დღემდე
			შპს *იბერია 48*	დირექტორი - დღემდე
			შპს *იბერია 47*	დირექტორი - დღემდე
ნინო თხელიძე	ომარ ნიშნიანიძის მეუღლე	უმრავლესობა	შპს *უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება კოლხა*	72%-იანი წილი - 2012 წლის 9 ივლისიდან დღემდე. დირექტორი - 2012 წლის 9 ივლისიდან დღემდე
			შპს *საზოგადოებრივი კოლეჯი კოლხა 11*	100%-იანი წილი - 2012 წლის 24 ივლისიდან დღემდე. დირექტორი - 2012 წლის 24 ივლისიდან დღემდე
ნოდარ ბოლქვაძე	ანზორ ბოლქვაძის შვილი	სხვა	შპს *Replay Tbilisi*	100%-იანი წილი - 2012 წლის 14 ივნისიდან დღემდე. დირექტორი - 2012 წლის 24 ივლისიდან დღემდე
მანანა კვირიკაშვილი	გოდერძი ბუკიას მეუღლე	სხვა	შპს *მგ კომპანია*	20%-იანი წილი - 2013 წლის 11 იანვრამდე
გიორგი ბუკია	გიგა ბუკიას შვილი	უმრავლესობა	შპს *იუ-სი-ემ*	50%-იანი წილი - დღემდე
ვალერი გელაშვილი	ვალერი გელაშვილის შვილი	უმრავლესობა	შპს *ევრა*	დირექტორი - დღემდე
			შპს *ევრა-კონსტრუქცია*	დირექტორი - დღემდე
			შპს *ლიტ ჯეო ინვესტი*	დირექტორი - დღემდე

თავი X. პარლამენტის წევრთა არადეკლარირებული სამეწარმეო საქმიანობა

ხელისუფლების წარმომადგენლების მიერ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარირების ვალდებულება კორუფციისა და შესაძლო ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევების გამოსავლენად ეფექტიანი საშუალებაა. წარმოსადგენი ინფორმაციიდან განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მონაცემებს ხელისუფლებაში მყოფი პირების სხვადასხვა ბიზნესში წილობრივი მონაწილეობის შესახებ. იმის ცოდნა, თუ რომელი თანამდებობის პირები ფლობენ წილებს/აქციებს კომპანიებში, შეიძლება ინტერესთა კონფლიქტის აღმოჩენასა და კორუფციის თავიდან აცილებაში დაგვეხმაროს.

2012 წლის აგვისტოში ჩვენმა ორგანიზაციამ შექმნა საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზის ასლი, რომელიც შეიცავს მონაცემებს კომპანიათა მფლობელებისა და მმართველების შესახებ. ამ ინფორმაციის საშუალებით შევძელით დაგვედგინა[8] კავშირი პარლამენტის წევრთა და იმ კომპანიებს შორის, რომლებთანაც ისინი 2012 წლის დასაწყისში ასოცირდებოდნენ.

ჩვენი ახალი კვლევის შედეგად გაირკვა, რომ პარლამენტის წევრთა გარკვეული ნაწილის მიერ წარდგენილ წლიურ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებში მათი მიმდინარე და წარსული ბიზნესსაქმიანობა არასრულად არის ასახული.

საქართველოში 2,700-ზე მეტი თანამდებობის პირი, მათ შორის, ყველა პარლამენტის წევრი, ვალდებულია ყოველწლიურად წარადგინოს ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია, რომელშიც ასახულია თანამდებობის პირის და მისი ოჯახის წევრების საკუთრება, მათი კუთვნილი წილები კომპანიებში, საბანკო ანგარიშები და სხვ. ეს ინფორმაცია საშუალებას გვაძლევს, გავაანალიზოთ, თუ რომელმა კომპანიებმა, ორგანიზაციებმა და ინტერესთა ჯგუფებმა შეიძლება მოახდინონ გავლენა პარლამენტის წევრის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებზე.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველომ" ერთმანეთს შეადარა პარლამენტის წევრთა მიერ შევსებული ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციები (განცხადებული წილები სხვადასხვა კომპანიაში) და საჯარო რეესტრის მონაცემთა ბაზის ჩანაწერები, რის შედეგადაც მან გამოავლინა შემთხვევები, როდესაც პარლამენტის წევრის მიერ დეკლარაციაში მითითებული კომპანიების სია არასრული იყო.

აღსანიშნავია, რომ ზოგიერთ შემთხვევაში პარლამენტის წევრის მიერ მითითებული კომპანია შეიძლება დღეისათვის აღარ ფუნქციონირებდეს, რადგან კომპანიებს ფუნქციონირების სტატუსის შესახებ ინფორმაციის წარდგენა არ ევალებათ. ამასთანავე, ქვემოთ მოცემული კომპანიების სია არ შეიცავს მონაცემებს სააქციო საზოგადოებებში პარლამენტის წევრთა წილების შესახებ, რადგან საქართველოს კანონმდებლობით ამ ტიპის კომპანიებს არ ევალებათ მათი მესაკუთრეების შესახებ ინფორმაციის საჯარო რეესტრისათვის მიწოდება.

ლევან ქარდავა (წალენჯიხის მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი, „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა")

ლევან ქარდავამ 2013 წლის დეკემბერში შევსებულ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში[9] მხოლოდ ერთი კომპანია – შპს „მ.დ. ჯგუფი" – მიუთითა. პარლამენტის წევრის

[8] დერეკ დოლერი. პარლამენტარების კავშირები ბიზნესთან. 06 დეკემბერი, 2012. http://transparency.ge/blog/parlamentarebis--kavshirebi--biznestan

[9] ლევან ქარდავა. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 30 დეკემბერი, 2013. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/48259

განცხადებით, მას კომპანიისგან მოგება არ მიუღია. ლევან ქარდავას 2012 წლის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია[10] კი საერთოდ არ შეიცავს ინფორმაციას კომპანიებში მისი მონაწილეობის შესახებ.

საჯარო რეესტრში არსებული ჩანაწერების მიხედვით, შპს „მ.დ. ჯგუფის“ გარდა, ლევან ქარდავა შპს „მაგანა-2004-ს“ და შპს „გრუპპო ვიას“ მესაკუთრეა. მას ეკუთვნის შპს „საქართველოს ინოვაციური ნანო ტექნოლოგიების“ 20-პროცენტიანი წილიც.

საჯარო რეესტრში დაცული ინფორმაციის მიხედვით, 2012 წლის ოქტომბრის შემდეგ ლევან ქარდავამ მისი კუთვნილი კომპანიების ნაწილი გაასხვისა: 2012 წლის 30 ოქტომბრამდე პარლამენტის წევრს ეკუთვნოდა შპს „ტელეარხი 25-ის“ 50-პროცენტიანი წილი. 2013 წლის მარტში მან გაასხვისა შპს „ოილ პროში“ მისი კუთვნილი 50-პროცენტიანი წილი, ხოლო 2013 წლის ივნისში – შპს „გეომაგინვესტპრომის“ 25-პროცენტიანი წილი[11].

რევაზ შავლოხაშვილი (წალკის მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება – კონსერვატორები“)

რევაზ შავლოხაშვილი[12] თავდაპირველად პარლამენტში „ერთიან ნაციონალურ მოძრაობას“ წარმოადგენდა, თუმცა მოგვიანებით „ქართული ოცნება – კონსერვატორებში“ გადავიდა. იგი შპს „საბა 2005-ის“ 50-პროცენტიან წილს ფლობს, რის შესახებაც არც 2013 წლის მაისის[13] და არც წალკის გამგებლად მუშაობის დროს, 2010[14] და 2012[15] წლებში შევსებულ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებში არ განუცხადებია.

თამაზ ყაჭეიშვილი (პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება“)

თამაზ ყაჭეიშვილმა[16] 2013 წლის დეკემბერში შევსებულ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში[17] განაცხადა, რომ იგი წილებს ორ კომპანიაში – შპს „ნუგოში“ და შპს „სამეგობროში“ − ფლობდა. პარლამენტის წევრს არ უხსენებია თავისი 25-პროცენტიანი წილი შპს „ხარისხში“. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტში არსებული მონაცემების თანახმად, იგი შპს „საქართველო-გერმანიის ერთობლივ საწარმო ეკოში“ 5-პროცენტიან წილსაც ფლობს. კომპანიის შესახებ ბოლო ჩანაწერი 2010 წლის აგვისტოთი თარიღდება, რის შემდეგაც მან შესაძლოა ფუნქციონირება შეწყვიტა.

თამაზ შიოშვილი (პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება“)

[10] ლევან ქარდავა. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 21 დეკემბერი, 2012. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/44065
[11] ლევან ქარდავა. http://companyinfo.ge/ka/people/483688/
[12] რევაზ შავლოხაშვილი. http://companyinfo.ge/ka/people/523707/
[13] რევაზ შავლოხაშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 8 მაისი, 2013. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/45638
[14] რევაზ შავლოხაშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 21 აპრილი, 2010. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/2012
[15] რევაზ შავლოხაშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 1 მაისი, 2012. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/6279
[16] თამაზ ყაჭეიშვილი. http://companyinfo.ge/ka/people/383484/
[17] თამაზ ყაჭეიშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 24 დეკემბერი, 2013. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/48217

თამაზ შიოშვილი[18] შპს „სპენიშქლეის" 35-პროცენტიანი წილისა და შპს „მემორექსის" 30-პროცენტიანი წილის მფლობელია. პარლამენტის წევრს ამის შესახებ 2012[19] და 2013[20] წლების ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებში არ განუცხადებია.

გიგა ბუკია (პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება")

გიგა ბუკიას შვილი, გიორგი ბუკია[21], შპს „იუ-სი-ემ"-ის 50-პროცენტიანი წილის მფლობელია, რის შესახებ ჩანაწერიც პარლამენტის წევრის 2013 წლის დეკემბრის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში[22] არ მოიძებნება.

გოგი ლიპარტელიანი (ლენტეხის მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი, „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა")

გოგი ლიპარტელიანი[23] 2013 წლის 2 აპრილამდე შპს „ბიოსფერო +"-ის 20-პროცენტიანი წილის მფლობელი იყო, რის შესახებაც მას არც 2012 წლის[24] და არც 2013 წლის მაისის[25] ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში არ განუცხადებია. თუმცა ამ დეკლარაციებში პარლამენტის წევრმა მიუთითა მისი მეუღლის აღნიშნულ კომპანიასა და სხვა კომპანიებში (შპს „სპეროზა", შპს „გამა+", შპს „გამა", შპს „ტრანს-გაზი", შპს „EuroStyle XXI") არსებული წილები.

თამაზ ავდალიანი (პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება")

თამაზ ავდალიანი[26] 2013 წლის 10 იანვრამდე შპს „ასკო ლტდ"-სა და შპს „GeoHolidayTour"-ის 50-50-პროცენტიანი წილების მფლობელი იყო. პარლამენტის წევრს ამის შესახებ არც 2012 წლის[27] და არც 2013 წლის დეკემბრის[28] ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში არ განუცხადებია.

ვიქტორ ჯაფარიძე (მესტიის მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება")

ვიქტორ ჯაფარიძე[29] 2013 წლის 7 მარტამდე შპს „სეტის" 50-პროცენტიანი წილის მფლობელი იყო, რაც მას არც 2013 წლის 17 დეკემბერს[30] და არც 2012 წლის 11 დეკემბერს[31] შევსებულ

---

[18] თამაზ შიოშვილი. http://companyinfo.ge/ka/people/486457/

[19] თამაზ შიოშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 15 დეკემბერი, 2012. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/44533

[20] თამაზ შიოშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 18 დეკემბერი, 2013. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/48138

[21] გიორგი ბუკია. http://companyinfo.ge/ka/people/508063/

[22] გიგა ბუკია. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 25 დეკემბერი, 2013. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/48214

[23] გოგი ლიპარტელიანი. http://companyinfo.ge/ka/people/498784/

[24] გოგი ლიპარტელიანი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 7 მაისი, 2012. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/6502

[25] გოგი ლიპარტელიანი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 14 მაისი, 2013. საჯარო სამსახურის ბიურო. https://declaration.gov.ge/declaration/45771

[26] თამაზ ავდალიანი. http://companyinfo.ge/ka/people/437914/

[27] თამაზ ავდალიანი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 20 დეკემბერი, 2012. https://declaration.gov.ge/declaration/43998

[28] თამაზ ავდალიანი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 24 დეკემბერი, 2013. https://declaration.gov.ge/declaration/48213

[29] ვიქტორ ჯაფარიძე. http://companyinfo.ge/ka/people/516420/

[30] ვიქტორ ჯაფარიძე. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 17 დეკემბერი, 2013. https://declaration.gov.ge/declaration/48090

[31] ვიქტორ ჯაფარიძე. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 11 დეკემბერი, 2012. https://declaration.gov.ge/declaration/44093

ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში არ მიუთითებია. თუმცა ამ დეკლარაციებში პარლამენტის წევრმა განაცხადა სხვა კომპანიის – შპს „ქცია-94"-ის მეწილეობის შესახებ, მაგრამ აღნიშნული კომპანია მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრში არ იძებნება.

ირინე იმერლიშვილი (ყოფილი პარლამენტის წევრი, „ქართული ოცნება")

ირინე იმერლიშვილი[32], საჯარო რეესტრში არსებული ბოლო – 2012 წლის 19 დეკემბრის – ამონაწერის მიხედვით, შპს „მიშოს" 70-პროცენტიანი წილის მფლობელია, რის შესახებაც მას 2012 წლის 21 დეკემბერს[33] შევსებულ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციაში არ განუცხადებია. ჩვენი ბლოგპოსტის გამოქვეყნების შემდეგ ირინე იმერლიშვილმა შეგვატყობინა, რომ მისმა წარმომადგენელმა საჯარო რეესტრში 2012 წლის 19 დეკემბერს წარადგინა განცხადება თანამეწილე რუსუდან მინაძისათვის მისი წილის უსასყიდლოდ გადაცემის შესახებ. აღნიშნული ინფორმაციის გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ ირინე იმერლიშვილმა მართლაც მიმართა საჯარო რეესტრს განცხადებით წილის დათმობის ხელშეკრულების დარეგისტრირების შესახებ, თუმცა აღმოჩენილი ხარვეზის გამო საჯარო რეესტრმა 2012 წლის 20 დეკემბერს მიიღო გადაწყვეტილება განცხადების წარმოების ვადის დინების შეჩერების შესახებ, ხოლო 2013 წლის 23 იანვარს სარეგისტრაციო წარმოება შეწყვიტა[34]. სწორედ ამ ხარვეზის გამო ფიქსირდება ამონაწერში ქალბატონი ირინე იმერლიშვილი წილის მესაკუთრედ.

ამის შედეგად ირინე იმერლიშვილის მიერ კომპანიაში თავისი წილის გასხვისება საჯარო რეესტრის მონაცემებში დაფიქსირებული არ არის. ამ გარემოების შესახებ ინფორმაციის არქონის გამო კომპანიის წილის საკუთრების შესახებ ჩანაწერი პარლამენტის წევრს 2012 და 2013 წლების ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებში არ გაუკეთებია.

რამდენიმე პარლამენტის წევრმა პარლამენტში არჩევამდე გასხვისებული წილების შესახებ არ განაცხადა, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ვალდებული იყვნენ, ამ ტიპის ტრანზაქციებიდან მიღებული შემოსავალი აესახათ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციებში. ანგარიშვალდებულების მხრივ მსგავსი შემთხვევები ნაკლებად პრობლემურია, თუმცა ტექნიკურად ეს საჯაროობის ვალდებულების დარღვევაა. გარდა ამისა, ზოგ შემთხვევაში შესაძლებელია, რომ თანამდებობის პირმა თანამდებობაზე ყოფნის პერიოდში კომპანიების წილები ნდობით აღჭურვილ პირს ან ნათესავს გადასცეს, რათა რეალურ მესაკუთრედ მაინც თვითონ დარჩეს.

თანამდებობის პირთა მიერ ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციების შევსება გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების მნიშვნელოვანი მექანიზმია, თუმცა მისი ეფექტიანი ფუნქციონირებისთვის აუცილებელია, კანონის მოთხოვნის დარღვევის შემთხვევაში მოქმედებდეს ადეკვატური სანქციები, რომლებიც ამჟამად, სამწუხაროდ, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული არ არის.

[32] ირინე იმერლიშვილი. http://companyinfo.ge/ka/people/507782/
[33] ირინე იმერლიშვილი. თანამდებობის პირის ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაცია. შევსებულია: 21 დეკემბერი, 2012. https://declaration.gov.ge/declaration/44023
[34] გადაწყვეტილება #B12135294/4 (23 იან 2013 17:44:28) სარეგისტრაციო წარმოების შეწყვეტის შესახებ, საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო. http://goo.gl/Sb3cCF

თავი XI. პრობლემები პარლამენტის მუშაობაში და მათი გადაჭრისკენ მიმართული რეკომენდაციები

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო" აქტიურად მონაწილეობს საპარლამენტო საქმიანობაში. ამდენად, მუშაობის პროცესში თავს იჩენს გარკვეული პრობლემური საკითხები, რომელთა მოსაგვარებლადაც პარლამენტმა და მისმა წევრებმა, სასურველია, შესაბამისი ზომები მიიღონ.

კვლევის პერიოდში გამოიკვეთა პარლამენტის საქმიანობასთან დაკავშირებული შემდეგი პრობლემები:

პარლამენტის წევრები უმეტესად არ იყენებენ პარლამენტში მათთვის გამოყოფილ სამუშაო ოთახებს. ამასთანავე, მათ უმეტესობას არ ჰყავს თანაშემწე, რომელიც მუდმივად ადგილზე იქნება. ეს სერიოზულად აფერხებს პარლამენტის წევრებთან კომუნიკაციას და პარლამენტში შესული კორესპონდენციის დროულად მიწოდებას.
რეკომენდაცია: სასურველია, პარლამენტის წევრის ოთახში სამუშაო საათებში თანაშემწე მაინც იმყოფებოდეს.

როგორც წესი, პარლამენტი აქტიურად მუშაობს პლენარული სხდომების კვირაში, ხოლო არასასესიო კვირაში, იქიდან გამომდინარე, რომ პარლამენტის წევრები ფაქტობრივად ტოვებენ ქუთაისს, თითქმის არასდროს იმართება კომიტეტების სხდომები. ამიტომ ძირითადი დატვირთვა პლენარული სხდომების კვირაზე მოდის და კომიტეტებს სხდომების ერთდროულად ჩატარება უხდებათ. ეს კი ხშირად იწვევს იმ პარლამენტის წევრთა რესურსის დაკარგვას, რომლებიც ორ კომიტეტში არიან გაწევრებული.
რეკომენდაცია: სასურველია, გარკვეული რაოდენობის კომიტეტების სხდომები არასასესიო კვირაშიც გაიმართოს.

ძალიან ხშირად პლენარულ და კომიტეტების სხდომებზე პარლამენტის წევრთა დასწრება რეგისტრაციის გავლით შემოიფარგლება. ამის შემდეგ ისინი ტოვებენ დარბაზს, რის გამოც სხდომათა თავმჯდომარეებს ბევრჯერ გამოუთქვამთ უკმაყოფილება. ამის მიზეზი ზოგჯერ სწორედ ზემოხსენებული პარალელურად მიმდინარე სხდომებია. გარკვეულ შემთხვევებში პარლამენტის წევრთა ამგვარმა საქციელმა სხდომის გადადებაც გამოიწვია.
რეკომენდაცია: პარლამენტის წევრები მეტი პასუხისმგებლობით უნდა მოეკიდონ თავიანთ მოვალეობებს, რადგან პარლამენტის მუშაობაში მონაწილეობა მათი პირველადი ფუნქციაა, სხვა საკითხებით კი თავისუფალ დროს უნდა დაკავდნენ.

პარლამენტში არ არსებობს თუნდაც ერთი პასუხისმგებელი პირი ან სამსახური, რომელსაც ექნება მინიმალური ინფორმაცია (საკონტაქტო მაინც) მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების თაობაზე.
რეკომენდაცია: სასურველია, დადგინდეს ყველა მაჟორიტარი პარლამენტის წევრის ბიუროს განახლებული საკონტაქტო ინფორმაცია და განთავსდეს შესაბამის ვებგვერდზე.

მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების უმეტესობა არ იყენებს სპეციალურად მათი ბიუროებისთვის შექმნილ ვებგვერდებს, რომლებიც პარლამენტის ვებგვერდზეა მიბმული.

რეკომენდაცია: აუცილებელია, მაჟორიტარი პარლამენტის წევრები აქტიურად იყენებდნენ და ხშირად ანახლებდნენ თავიანთი ბიუროების ვებგვერდებს.

პლენარული სხდომების კვირაში გასამართი პლენარული და კომიტეტების სხდომების შესახებ ინფორმაცია პარლამენტის ვებგვერდზე ხშირად წინა საღამოს, ზოგჯერ კი იმავე დღეს თავსდება, რაც აბრკოლებს განხილვაში იმ დაინტერესებული პირების მონაწილეობას, რომლებიც ქუთაისში არ იმყოფებიან.

რეკომენდაცია: სასურველია, პლენარული და კომიტეტების სხდომების დღის წესრიგები პარლამენტის ვებგვერდზე რამდენიმე დღით ადრე მაინც განთავსდეს.

პარლამენტის ვებგვერდზე არ ინახება ანონსების არქივი, რაც შემდგომ შეუძლებელს ხდის გამართული სხდომების და მათი დღის წესრიგების, აგრეთვე იმის გადამოწმებას, იყო თუ არა საერთოდ დაანონსებული ესა თუ ის ღონისძიება.

რეკომენდაცია: სასურველია, პარლამენტის ვებგვერდზე ანონსების განყოფილებას არქივი დაემატოს.

პარლამენტის ვებგვერდზე ყოველთვის დროულად თავსდება გამართული კომიტეტების სხდომების შესახებ სიახლეები, თუმცა ისინი ინფორმაციულად ძალზე მწირია. კომიტეტების სხდომების ოქმები კი, როგორც წესი, საკმაოდ დიდი ხნის შემდეგ იდება.

რეკომენდაცია: სასურველია, კომიტეტების სხდომების ოქმები უფრო სწრაფად დაიწეროს.

პარლამენტის ვებგვერდზე თავსდება კანონპროექტები, თუმცა თითოეული მოსმენის შემდეგ ეს პროექტები განიცდის საკმაოდ მნიშვნელოვან ცვლილებებს, რომლებიც საჯაროდ ხელმისაწვდომი აღარ არის.

რეკომენდაცია: სასურველია, განხილვის სხვადასხვა ეტაპზე მიღებული კანონპროექტები ოპერატიულად განთავსდეს პარლამენტის ვებგვერდზე.

დანართი

დანართი 1. მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების აქტივობები

მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი	სტატუსი	რაიონი	ვებგვერდზე საკონტაქტო ინფორმაცია	წერილზე პასუხი	ბიუროს გახსნის თარიღი	მოქალაქეთა წერილობითი მიმართვების რაოდენობა	მოქალაქეთა ზეპირი მიმართვების რაოდენობა	საჯარო შეხვედ-რები	კვლევები პრობლემების გამოსავ-ლენად	ადგ. თვითმ. ორგანოებ-თან თანამშ-რომლობა
აბაშიძე ზურაბ	უმრავლესობა	სამგორი	კი	კი	21.10.2012	1357	740-მდე	ბევრი	კი	კი
ახალაია როლანდ	უმცირესობა	ზუგდიდი	კი	არა						
ბეჟუაშვილი დავით	უმცირესობა	თეთრიწყარო	არა	არა						
ბესელია ეკა	უმრავლესობა	ფოთი	კი	კი	29.11. 2012	1512	3500	50-მდე	კი	კი
ბობოხიძე აკაკი	უმცირესობა	წყალტუბო	არა	კი	2013 წლის მარტი	31	გაცილებით მეტი	18	არა	კი
ბოლქვაძე ანზორ	სხვა	ხულო	არა	კი	2013 წლის იანვარი	25	275	თვეში 2-ჯერ	არა	კი
ბუკია გოდერძი	სხვა	ხობი	არა	არა						
ბუცხრიკიძე კახა	უმცირესობა	თერჯოლა	არა	არა						
გელაშვილი გელა	უმრავლესობა	სიღნაღი	კი	კი	2012 წლის ნოემბერი	130	გაცილებით მეტი	ყველა სოფელში		კი
გელაშვილი ვალერი	უმრავლესობა	ხაშური	არა	კი	23.10.2012	460	1600-მდე	70-მდე	არა	კი
გოზალიშვილი გიორგი	სხვა	ლაგოდეხი	არასწორი	არა						
დარცმელიძე დავით	უმცირესობა	აბაშა	არა	არა						
დოლიძე ვიქტორ	უმრავლესობა	ჩუღურეთი	არა	არა						
დუმბაძე მურმან	უმრავლესობა	ბათუმი	არა	კი	2012 წლის ნოემბერი	550-მდე	6000-მდე	2-ზე მეტი	კი	კი
ებანოიძე ნოდარ	უმრავლესობა	ხარაგაული	არა	კი	22.10.2012	415	100-ზე მეტი	50-ზე მეტი	კი	კი
ენუქიძე გოჩა	სხვა	ამბროლაური	არა	კი	15.03.2013	40	80-მდე	31	კი	კი
ვახტანგაშვილი მალხაზ	უმრავლესობა	გორი	არა	არა						
ვერულაშვილი მარიკა	სხვა	ყვარელი	კი	არა						
ზვიადაური ზურაბ	უმრავლესობა	ახმეტა	არა	კი	26.11.2012	83	139	22		მხოლოდ გამგეობასთან
კახიანი გიორგი	უმრავლესობა	სამტრედია	კი	არა						

დანართი

მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი	სტატუსი	რაიონი	ვებგვერდზე საკონტაქტო ინფორმაცია	წერილზე პასუხი	ბიუროს გახსნის თარიღი	მოქალაქეთა წერილობითი მიმართვების რაოდენობა	მოქალაქეთა ზეპირი მიმართვების რაოდენობა	საჯარო შეხვედრები	კვლევები პრობლემების გამოსავლენად	ადგ. თვითმ. ორგანოებთან თანამშრომლობა
კედელაშვილი ზაზა	უმცირესობა	დედოფლისწყარო	არა	არა						
კვაჭანტირაძე ზვიად	უმრავლესობა	ოზურგეთი	კი	კი	25.10.2012	500-მდე	700-მდე	20-მდე	არა	კი
კიკნაველიძე პაატა	უმრავლესობა	ბაღდათი	არა	კი	2013 წლის ივნისი	80	150-მდე	რამდენიმე	კი	კი
კობახიძე მანანა	უმრავლესობა	საჩხერე	კი	კი	21.10.2012	342	რამდენიმე ათეული	12	კი	კი
კორძაია თამარ	უმრავლესობა	ნაძალადევი	არა	კი	20.05.2013	1372	330-მდე	პერიოდული	კი	კი
ლემონჯავა ვახტანგ	უმცირესობა	ჩხოროწყუ	არა	არა						
ლეჟავა პაატა	უმცირესობა	ვანი	არა	არა						
ლიპარტელიანი გოგი	სხვა	ლენტეხი	არა	კი	25.11.2012	70	80	7	კი	კი
ლონდარიძე ტარიელ	უმცირესობა	ასპინძა	კი	არა						
მეგრელიძე ომარ	უმცირესობა	შუახევი	არა	კი	10.01.2013	15	150-მდე	95	კი	კი
მისაბიშვილი გურამ	სხვა	სენაკი	არა	არა						
მკოიანი ენზელ	სხვა	ნინოწმინდა	არა	არა						
ნაყოფია კობა	უმცირესობა	ბოლნისი	არა	არა						
ონოფრიშვილი დავით	უმრავლესობა	კასპი	არა	არა						
ოქრიაშვილი კახაბერ	სხვა	დმანისი	არა	არა						
პაპუაშვილი ზაზა	უმრავლესობა	მთაწმინდა	არა	კი	01.11.2012	234	143	რეგულარული	კი	კი
პეტროსიანი სამველ	უმცირესობა	ახალქალაქი	არა	არა						
სამხარაული გელა	უმრავლესობა	თელავი	არა	არა						
სანიკიძე გუბაზ	უმრავლესობა	ქუთაისი	არა	კი	12.11.2012	946	1000-ზე მეტი	23	არა	კი
სულეიმანოვი აზერ	უმცირესობა	მარნეული	არა	არა						

დანართი

მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი	სტატუსი	რაიონი	ვებგვერდზე საკონტაქტო ინფორმაცია	წერილზე პასუხი	ბიუროს გახსნის თარიღი	მოქალაქეთა წერილობითი მიმართვების რაოდენობა	მოქალაქეთა ზეპირი მიმართვების რაოდენობა	საჯარო შეხვედ-რები	კვლევები პრობლემების გამოსავ-ლენად	ადგ. თვითმ. ორგანოებ-თან თანამშ-რომლობა
ტრიპოლსკი ერეკლე	უმრავლესობა	დუშეთი	არა	კი	05.11.2012	392	700-მდე	რეგულარ ული	კი	კი
უსუფაშვილი დავით	უმრავლესობა	საბურთალო	არა	კი	19.11.2012	268	128	11	კი	კი
ფეიქრიშვილი გიორგი	სხვა	გარდაბანი	კი	კი	2012 წლის ოქტომბერი	10	80-მდე	რამდენიმ ე	კი	კი
ფოფხაძე გედევან	უმრავლესობა	ბორჯომი	არა	არა						
ქავთარაძე გიორგი	უმრავლესობა	ზესტაფონი	არა	კი	01.11.2012	1800	2200-მდე	150-მდე	კი	კი
ქანთარია ალექსანდრე	უმრავლესობა	ისანი	კი	კი	14.11.2012	458	1279	47	კი	კი
ქარდავა ლევან	უმცირესობა	წალენჯიხა	კი	არა						
ქუცნაშვილი ზაქარია	უმრავლესობა	თიანეთი	კი	კი	11.12.2012	91		ყველა სოფელში	კი	კი
ღვინიაშვილი გორგი	უმცირესობა	გურჯაანი	არასწორი	არა						
შავგულიძე შალვა	უმრავლესობა	ვაკე	კი	კი	03.01.2013	751	265	რეგულარ ული	კი	კი
შავლოხაშვილი რევაზ	უმრავლესობა	წალკა	არა	არა						
შერვაშიძე იაშა	სხვა	ქედა	არა	არა						
ჩაფიძე ელისო	უმრავლესობა	ტყიბული	არა	არა						
ჩილინგარაშვილი ზურაბ	უმცირესობა	ადიგენი	არა	კი	15.11.2012	320		70-მდე	არა	კი
ჩიტაშვილი ვაჟა	უმცირესობა	ახალციხე	არა	კი	14.12.2012	7	204	რამდენიმ ე	არა	კი
ჩხაიძე თეიმურაზ	უმრავლესობა	ლანჩხუთი	კი	კი	2012 წლის ოქტომბერი	166	250	30	კი	კი
ძიძიგური ზვიად	უმრავლესობა	რუსთავი	კი	კი	31.10.2012	2325	10 000-მდე	ხშირი	კი	კი
წერეთელი მალხაზ	უმრავლესობა	ჭიათურა	კი	კი	01.11.2012	642	1003	24	კი	კი
წიკლაური მირიან	უმრავლესობა	ყაზბეგი	არა	კი	19.12.2012	151		75	კი	კი
ჭავჭანიძე დავით	უმცირესობა	ხონი	არა	არა						
ჭყუასელი	უმრავლესობა	ჩოხატაური	კი	კი	01.12.2012	92	356	რამდენიმ	არა	კი

დანართი

მაჟორიტარი პარლამენტის წევრი	სტატუსი	რაიონი	ვებგვერდზე საკონტაქტო ინფორმაცია	წერილზე პასუხი	ბიუროს გახსნის თარიღი	მოქალაქეთა წერილობითი მიმართვების რაოდენობა	მოქალაქეთა ზეპირი მიმართვების რაოდენობა	საჯარო შეხვედ-რები	კვლევები პრობლემე ბის გამოსავ-ლენად	ადგ. თვითმ. ორგანოებ-თან თანამშ-რომლობა
თეიმურაზ								ე		
ხაბარელი შოთა	უმრავლესობა	კრწანისი	კი	კი	01.11.2012	2775	დღეში 20−35	144		კი
ხაბელოვი ლერი	უმრავლესობა	ქარელი	არა	კი	01.11.2013	600	ყოველდღიური	გეგმური	კი	კი
ხაბულიანი სერგო	სხვა	ცაგერი	არა	კი	21.10.2012	152		50-მდე		კი
ხალვაში როსტომ	უმრავლესობა	ხელვაჩაური	კი	კი	20.11.2012	86	1921	7	კი	კი
ხალვაში ფატი	უმრავლესობა	ქობულეთი	არა	კი	06.11.2012	250	1000-ზე მეტი	ხშირი	არა	კი
ხიდაშელი თინათინ	უმრავლესობა	საგარეჯო	არასწორი	არა						
ხმალაძე ვახტანგ	უმრავლესობა	დიდუბე	არა	არა						
ხუნდაძე დიმიტრი	უმრავლესობა	მცხეთა	არა	კი	03.12.2012	143	1400-მდე	პერიოდუ ლი	კი	კი
ჯანაშია ნაული	უმცირესობა	მარტვილი	არა	არა	2012 წლის ოქტომბერი	77	318	22	კი	კი
ჯაფარიძე ვიქტორ	უმრავლესობა	მესტია	არა	კი	2013 წლის მარტი	105		რამდენიმ ე		კი
ჯაფარიძე თამაზ	უმრავლესობა	ონი	არა	არა						
ჯაჭვლიანი იოსებ	უმრავლესობა	გლდანი	კი	კი	06.11.2012	1504	5000-ზე მეტი	21	კი	კი

დანართი

დანართი 2. პარლამენტის წევრების მიერ პლენარულ სხდომებზე სიტყვით გამოსვლის რაოდენობები

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	სიტყვით გამოსვლების რაოდენობა
აბაშიძე ზურაბ	უმრავლესობა	56
აგულაშვილი გიგლა	უმრავლესობა	44
ავდალიანი თამაზ	უმრავლესობა	36
ახალაია როლანდ	უმცირესობა	0
ბარათაშვილი პაატა	უმრავლესობა	15
ბარამიძე გიორგი	უმცირესობა	66
ბაქრაძე დავით	უმცირესობა	24
ბაშელეიშვილი დემურ	უმრავლესობა	9
ბეჟაშვილი ლევან	უმცირესობა	61
ბეჟუაშვილი დავით	უმცირესობა	1
ბერძენიშვილი დავით	უმრავლესობა	22
ბერძენიშვილი ლევან	უმრავლესობა	0
ბესელია ეკა	უმრავლესობა	126
ბობოხიძე აკაკი	უმცირესობა	62
ბოკუჩავა თინათინ	უმცირესობა	15
ბოლქვაძე ანზორ	სხვა	0
ბუკია გიგა	უმრავლესობა	44
ბუკია გოდერძი	სხვა	2
ბუცხრიკიძე კახა	უმცირესობა	1
გაბაშვილი გიორგი	უმცირესობა	71
გაჩეჩილაძე გიორგი	უმრავლესობა	60
გელაშვილი გელა	უმრავლესობა	8
გელაშვილი ვალერი	უმრავლესობა	0
გოგორიშვილი ხათუნა	უმცირესობა	53
გოგუაძე ნინო	უმრავლესობა	13
გოზალიშვილი გიორგი	სხვა	1
გუჯაბიძე ბიძინა	უმრავლესობა	52
დავითაშვილი კობა	სხვა	215
დარზიევი მახირ	უმრავლესობა	0
დარჩიაშვილი დავით	უმცირესობა	64
დარცმელიძე დავით	უმცირესობა	4
დოლიძე ვიქტორ	უმრავლესობა	40
დუმბაძე მურმან	უმრავლესობა	1
ებანოიძე ნოდარ	უმრავლესობა	15
ენუქიძე გოჩა	სხვა	0
ვაშაძე გიორგი	უმცირესობა	44

დანართი

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	სიტყვით გამოსვლების რაოდენობა
ვახტანგაშვილი მალხაზ	უმრავლესობა	7
ვერულაშვილი მარიკა	სხვა	0
ვოლსკი გიორგი	უმრავლესობა	36
ზვიადაური ზურაბ	უმრავლესობა	0
თამაზაშვილი ალექსანდრე	უმრავლესობა	1
თარგამაძე გიორგი (გივი)	უმცირესობა	7
თაქთაქიშვილი ჩიორა	უმცირესობა	113
თევდორაძე გიორგი	უმცირესობა	33
თოფაძე გიორგი	უმრავლესობა	16
იმერლიშვილი ირინე	უმრავლესობა	75
კანდელაკი გიორგი	უმცირესობა	51
კარბელაშვილი გიორგი	უმცირესობა	2
კაჭახიძე მერაბ	უმრავლესობა	2
კახიანი გიორგი	უმრავლესობა	29
კედელაშვილი ზაზა	უმცირესობა	0
კვაჭანტირაძე ზვიად	უმრავლესობა	17
კვიჟინაძე პაატა	უმრავლესობა	1
კიკნაველიძე პაატა	უმრავლესობა	2
კიკნაველიძე შალვა	უმრავლესობა	1
კიღურაძე ივანე	უმრავლესობა	37
კობახიძე მანანა	უმრავლესობა	32
კოპალიანი კარლო	უმრავლესობა	5
კორძაია თამარ	უმრავლესობა	31
კუბლაშვილი პავლე	უმცირესობა	150
fლემონჯავა ვახტანგ	უმცირესობა	16
ლეჟავა პაატა	უმცირესობა	8
ლიპარტელიანი გოგი	სხვა	0
ლონდარიძე ტარიელ	უმცირესობა	19
ლორთქიფანიძე დათო	უმრავლესობა	29
მაისურაძე თემურ	უმრავლესობა	14
მალაშხია შოთა	უმცირესობა	20
მამედოვი ალი	უმრავლესობა	0
მაღრაძე გუგული	უმრავლესობა	52
მაჭავარიანი მიხეილ	უმცირესობა	70
მახარაძე მიხეილ	უმცირესობა	26
მეგრელიძე ომარ	უმცირესობა	2
მელაძე გიორგი	უმცირესობა	8
მელიქიშვილი ზურაბ	უმცირესობა	42
მეჭიაური თამაზ	უმრავლესობა	11

დანართი

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	სიტყვით გამოსვლების რაოდენობა
მინაშვილი აკაკი	უმცირესობა	32
მიროტაძე ანი	უმრავლესობა	56
მისაბიშვილი გურამ	სხვა	1
მკოიანი ენზელ	სხვა	0
ნადირაშვილი ირმა	უმცირესობა	19
ნაყოფია კობა	უმცირესობა	0
ნიკოლაიშვილი რამაზ	უმცირესობა	0
ნიშნიანიძე ომარ	უმრავლესობა	11
ონოფრიშვილი დავით	უმრავლესობა	97
ოქრიაშვილი კახაბერ	სხვა	11
ოჩიაური გიორგი	უმცირესობა	1
პაპუაშვილი ზაზა	უმრავლესობა	10
პეტროსიანი სამველ	უმცირესობა	2
პოღოსიანი რუსლან	უმრავლესობა	2
ჟვანია გიორგი	უმრავლესობა	7
ჟორჟოლიანი გია	უმრავლესობა	36
რატიანი სერგო	უმცირესობა	142
საგანელიძე დავით	უმრავლესობა	38
სამხარაული გელა	უმრავლესობა	3
სანიკიძე გუბაზ	უმრავლესობა	7
საყვარელიძე დავით	უმცირესობა	26
საყვარელიძე ფრიდონ	უმრავლესობა	13
საჯაია მარიამ	უმცირესობა	34
სესიაშვილი ირაკლი	უმრავლესობა	55
სუბელიანი კობა	უმცირესობა	12
სულეიმანოვი აზერ	უმცირესობა	0
ტრიპოლსკი ერეკლე	უმრავლესობა	0
ტყემალაძე ზურაბ	უმრავლესობა	112
უსუფაშვილი დავით	უმრავლესობა	6
ფეიქრიშვილი გიორგი	სხვა	0
ფოფხაძე გედევან	უმრავლესობა	38
ქავთარაძე გიორგი	უმრავლესობა	6
ქანთარია ალექსანდრე	უმრავლესობა	78
ქარდავა ლევან	უმცირესობა	0
ქუცნაშვილი ზაქარია	უმრავლესობა	140
ღვინიაშვილი გიორგი	უმცირესობა	10
ყაჭეიშვილი თამაზ	უმრავლესობა	0
ყეინიშვილი ნანა	უმრავლესობა	8
ყიფშიძე ნიკოლოზ	უმცირესობა	0

დანართი

პარლამენტის წევრი	კუთვნილება	სიტყვით გამოსვლების რაოდენობა
შავგულიძე შალვა	უმრავლესობა	130
შავლოხაშვილი რევაზ	უმრავლესობა	0
შერვაშიძე იაშა	სხვა	0
შიოშვილი თამაზ	უმრავლესობა	0
ჩაფიძე ელისო	უმრავლესობა	31
ჩილინგარაშვილი ზურაბ	უმცირესობა	6
ჩიტაშვილი ვაჟა	უმცირესობა	9
ჩიქოვანი ირაკლი	უმრავლესობა	46
ჩრდილელი ოთარ	უმრავლესობა	7
ჩხაიძე თეიმურაზ	უმრავლესობა	0
ცაგარეიშვილი გიორგი	უმრავლესობა	74
ცისკარიშვილი პეტრე	უმცირესობა	3
ძიძიგური ზვიად	უმრავლესობა	29
წერეთელი გიორგი (გიგი)	უმცირესობა	76
წერეთელი მალხაზ	უმრავლესობა	8
წიკლაური მირიან	უმრავლესობა	13
წიკლაური ნუგზარ	უმცირესობა	49
ჭავჭანიძე დავით	უმცირესობა	7
ჭკუასელი თეიმურაზ	უმრავლესობა	2
ხაბარელი შოთა	უმრავლესობა	7
ხაბელოვი ლერი	უმრავლესობა	2
ხაბულიანი სერგო	სხვა	0
ხალვაში როსტომ	უმრავლესობა	0
ხალვაში ფატი	უმრავლესობა	3
ხაჩიძე გიორგი	უმცირესობა	53
ხეჩინაშვილი გიორგი	უმრავლესობა	1
ხიდაშელი თინათინ	უმრავლესობა	50
ხმალაძე ვახტანგ	უმრავლესობა	217
ხუბულური თენგიზ	უმრავლესობა	0
ხუნდაძე დიმიტრი	უმრავლესობა	31
ჯანაშია ნაული	უმცირესობა	0
ჯაფარიძე ვიქტორ	უმრავლესობა	0
ჯაფარიძე ზურაბ	უმცირესობა	50
ჯაფარიძე თამაზ	უმრავლესობა	8
ჯაფარიძე თედო	უმრავლესობა	17